

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΓΑΓΓΡΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Η ἁγία καὶ τοπικὴ σύνοδος, ἡ συγκροτηθεῖσα ἐν Γάγγρα, τῇ μητροπόλει τῆς Παφλαγονίας, τῇ ἐν τῇ μικρῇ Ἀσίᾳ κειμένη, κατὰ τὸν Πλίνιον, Στράβωνα καὶ Στέφανον, γέγονεν ἐν ἔτει 340 (1)· δεκατρεῖς δὲ ἐπίσκοποι ἐν αὐτῇ συνήλθον, ὧν τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα, καθὼς εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὅπου ἔστειλεν ἡ αὐτὴ σύνοδος εἰς τοὺς ἐν Ἀρμενίᾳ συλλειτουργοὺς· Εὐσέβιος, Αἰλιανὸς, Εὐγένιος, Ὀλύμπιος, Βιθυνικὸς, Γρηγόριος, Φιλητὸς, Πάππος, Εὐλάλιος, Ὑπάτιος, Προαιρέσιος, Βασίλειος καὶ Βάσος. Συνήχθη δὲ ἡ σύνοδος κατὰ τινος Εὐσταθίου ἐπισκόπου τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Σεβαστείας (2) καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἐφρόνουν καὶ ἐδίδασκον εἰς τοὺς ἄλλους τὰ αἰρετικὰ ταῦτα φρονήματα, τὰ περιεχόμενα εἰς κάθε κανόνα τῆς παρούσης συνόδου. Ὅθεν οἱ πατέρες οὗτοι τοὺς αἰρετικούς αὐτοὺς ἀφορίσαντες καὶ ἀναθεματίσαντες, ὡς δεικνύται ἐκ τῆς πρὸς Ἀρμενίαν εἰρημένης αὐτῶν ἐπιστολῆς, ἐξέδωκαν τοὺς παρόντας κανόνας (3), μὲ τοὺς ὁποίους χωριστὰ κάθε αἰρετικὸν αὐτῶν φρόνημα ἀναθεματίζουσι (4). Ἐπικυροῦνται δὲ οἱ κανόνες οὗτοι, ὠρισμένως μὲν ἀπὸ τὸν 6'. τῆς

(1) Ἄς ᾔναι χάρις πολλὴ εἰς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενόμενον ἀοίδιμον καὶ πολυμαθέστατον ἄνδρα Δοσίθεον, τὸν Ἱεροσολύμων, ὅστις μόνος γράφει ὅτι εἰς τὸ ἔτος τοῦτο ἡ παρούσα ἡθροίσθη Σύνοδος (σελ. 976 τῆς Δωδεκαβίβλ.) εἰς καιρὸν ὅπου οἱ μὲν ἄλλοι οὐδὲν περὶ τοῦ χρόνου αὐτῆς λέγουσιν. ὁ δὲ Σπυρίδων Μίλιας λέγει, εἰς μὲν τὸν α'. τόμον τῶν Συνοδικῶν ὅτι ἡθροίσθη ἡ Σύνοδος αὕτη, ἡ ἐν ἔτει 325. ἡ 330, εἰς δὲ τὸν β'. τόμον ὡσπερ ἀναιρῶντας ἐκεῖνο ὅπου προεῖπε, λέγει, ὅτι ὁ χρόνος τῆς πύρουσης Συνόδου εἶναι ἄδηλος, ἐν τῷ β'. τόμῳ τῶν Συνοδικῶν, ἀγκαλὰ καὶ ὁ Βίνιος λέγει ὅτι συνήχθη 36 χρόνους μετὰ τὴν α'. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἦτοι κατὰ τὸ 364 ἔτος.

(2) Ὁ Εὐστάθιος οὗτος ἐχρημάτισεν Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Σεβαστείας κατὰ τὸν Σωκράτην (βιβλ. β'. καὶ κεφ. μβ'. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας). Καθρέθη δὲ ἀπὸ τὸν ἴδιόν του πατέρα Εὐλάδιον, τὸν τῆς Καισαρείας τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ Ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ καὶ ἐμεταχειρίζετο φορέματα ἀνάμοστα εἰς τὴν Ἀρχιερωσύνην, καὶ μετὰ τὴν καθάρειν αὐτοῦ κατέστη Ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς Σεβαστείας ὁ ἅγιος Μελέτιος, ὁ ὑστερον χρηματίσας Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος. Ὁ Εὐστάθιος οὗτος κατέφυγεν εἰς τοὺς Μαραθωνιανούς, οἵτινες ἦσαν πνευματομάχοι ὡς ὁ Μακεδόνης, δι' ὃ καὶ ἔλεγεν· ἐγὼ οὔτε Θεὸν ὀνομάζω τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον αἰροῦμαι, οὔτε κτίσμα καλεῖν τολμήσασαι (Σωκράτ. αὐτόθ. κεφ. μδ'). Ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς, ὡς λέγουσιν, ἀσκητικὸς ὢν εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἀγωνιστὴς τόσο, ὥστε ὅπου μερικοὶ εἶπον νὰ ᾔναι πόνημά του τὰ Ἀσκητικὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου (τὸ ὁποῖον εἶναι ψευδές, διότι αὐτὸς ἦτο μὲν ἀγωνιστὴς εἰς τὴν ζωὴν, δὲν ἦτον ὁμοῦ καὶ εἰς τὸ λέγειν ἐπιτήδειος καὶ δυνατὸς, οὐδὲ ἤσκηθη τὴν τέχνην τῶν λόγων, μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι συγγεγραμμένα τὰ Ἀσκητικὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου) ἀπὸ τὴν πολλὴν ὁμοῦ ἀκρίβειαν καὶ ἀσκησιν

ἔπεσεν εἰς τὰ παράλογα καὶ αἰρετικὰ φρονήματα, ὅπου περιέχονται εἰς κάθε ἓνα Κανόνα ἀπὸ τοὺς παρόντας. Διὰ τοῦτο ἡ ἐν Γάγγρα αὕτη ἱερὰ Σύνοδος αὐτὸν καθείλε, καὶ τὰ δόγματα αὐτοῦ ἀνεθεμάτισε, καὶ οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς αὐτοῦ μαθητὰς τῆς Ἐκκλησίας ἀφώρισε, κατὰ τὸν Σωζόμενον (βιβλ. γ'. κεφ. ιγ'. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας) καὶ Σωκράτ. (αὐτόθ. κεφ. μβ'). Τὰ αὐτὰ λέγει περὶ αὐτοῦ καὶ ὁ Βλάσταρις, ἱερανισθεὶς αὐτὰ ἀπὸ τὸν Σωζόμενον. Ὁ δὲ τοῦ Συνοδικοῦ βιβλίου συγγραφεὺς λέγει, ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Εὐσταθίου εἶχον τὰ φρονήματα Δαδύη τοῦ Μασσαλιανοῦ (ἴρα τὸν 10'. Κανόνα τῆς Συνόδου αὐτῆς) καὶ ἦσαν παλιμβουλοὶ, καὶ ὅτι ἡ Σύνοδος αὕτη εἴχε προκαθήμενον Δίον τὸν πάνυ (σελ. 205. τοῦ α'. τόμου τῶν Συνοδικῶν).

(3) Τοὺς Κανόνας τούτους ὁ μὲν Ζωναρᾶς καὶ Βηλαμιὸν καὶ Ἀριστηνὸς κα' ἀπαριθμοῦσιν, ὁ δὲ Φώτιος καὶ ἄλλοι κ' μόνον, μὴ προστιθέιντες τὸν τελευταῖον, ὅστις ἀπολογητικὸς ἐστὶ τῆς Συνόδου διὰ τοὺς ἄλλους εἴκοσι, καὶ πρέπει ὡς Κανὼν νὰ συναριθμηθῆται.

(4) Ἀνάθεμα λέγεται τόσο ἐκεῖνο ὅπου χωρισθῆ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀφιερῶθῆ εἰς τὸν Θεόν, τὸ ὅποιον καὶ ἀνάθεμα ὀνομάζεται, ὅσον καὶ ἐκεῖνο ὅπου χωρισθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Χριστιανῶν καὶ ἀφιερῶθῆ εἰς τὸν Διάβολον, τὸ ὅποιον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπεκράτησε μόνον ἀνάθεμα νὰ λέγεται, καὶ ὄχι ἀνάθεμα. Καὶ καθὼς δὲν τολμᾷ τις νὰ πιάσῃ μὲ τὰ χεῖρά του, ἢ νὰ ἐγγίσῃ καὶ ἐκεῖνο ὅπου ἀναθεματίσθη, ἦτοι ἀφιερῶθῆ εἰς τὸν Θεόν, διὰ τὴν εἰς τὸν Θεὸν τιμὴν καὶ τὸ σέβας. « Πᾶν γὰρ (φησὶ τὸ Λεωτικὸν κεφ. κζ'. κή.) ἀνάθεμα, ὃ εἴαν ἀναθῆ ἄνθρωπος τῷ Κυρίῳ, ἅγιον ἁγίων ἐστὶ τῷ Κυρίῳ. » Ἐπιουτοτρόπως καὶ μὲ ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον ὅπου χωρισθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ γένη ἀνάθεμα εἰς τὸν διάβολον,

ς'. ἀορίστως δὲ ἀπὸ τὸν νά. τῆς δ'. καὶ α'. τῆς ζ', καὶ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως ταύτης οἰκουμενικὴν τρόπον τινὰ ἀναλαμβάνουσι δύναμιν.

ΟΙ ΚΑ' ΚΑΝΟΝΕΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΓΑΓΓΡΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΟΙ.

ΚΑΝΩΝ Α'.

Εἴ τις τὸν γάμον μέμφοιτο, καὶ τὴν καθεύδουσαν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς οὕσαν πιστὴν καὶ εὐλαβῆ, βέλτεροισι ἢ μέμφοιτο, ὡς ἂν μὴ δυναμένην εἰς βασιλείαν εἰσελθεῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 'Αποστ. ε. νά. τῆς ς'. ιγ'. τῆς ἐν Γάγγ. α'. δ'. θ'. ιδ'.

κάνενας δὲν τολμᾷ νὰ συναναστραφῆ καὶ νὰ συγκοινωνήσῃ, ἀλλ' ὅλοι οἱ πιστοὶ χωρίζονται ἀπ' αὐτόν. Ὡστε καὶ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο ἀνάθεμα, καθ' ὃ μὲν χωρίζονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δὲν διαφέρουσιν ἀναμεταξύ των, καθ' ὃ δὲ τὸ μὲν ἕνα ἀφιερῶται εἰς τὸν Θεόν, τὸ δὲ ἄλλο ἀφιερῶται εἰς τὸν διάβολον, εἶναι ἐναντιώτατα ἕνα εἰς τὸ ἄλλο. Ὅθεν ὁ ἁγιος Χρυσόστομος περὶ τοῦ δευτέρου ἀναθήματος ἀναφίρων εἰς τὸν λόγον ὅπου κάμνει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναθεματίζῃ τινὰς κανένα ζωντανὸν ἢ ἀποθανόντα (τόμ. ε.) λέγει· «Τὶ ἄλλο θέλει νὰ εἰπῆ τὸ ἀνάθεμα ὅπου λέγεις, ἄνθρωπε, πάριξ, ἢς ἀφιερῶθῃ οὗτος εἰς τὸν διάβολον, καὶ πλέον ἢς μὴ ἔχῃ χώραν σωτηρίας, ἢς γένη ἀποξενωμένος ἀπὸ τὸν Χριστόν.» Καὶ πάλιν. Τὸ ἀνάθεμα παντελῶς χωρίζει καὶ ἀποκόπτει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ἐν δὲ τῷ δ'. τόμῳ (σελ. 880. 3.) ἐρμηνεύων τὸ κγ'. κεφ. τῶν Πράξεων, ὅπου λέγεται ὅτι ἀνιθεμάτισαν τὸν ἑαυτὸν τους οἱ τεσσαράκοντα ἐκεῖνοι Ἰουδαῖοι, ἐὰν δὲν θανατώσουν τὸν Παῦλον, τοῦτο, λέγω, ἐρμηνεύων, φησί· «Τὶ ἐστὶν ἀνεθεμάτισαν, ἀντὶ τοῦ ἔξω εἶναι τῆς εἰς Θεὸν πίστεως εἶπον, εἰμὴ τὸ δόξαν κατὰ Παύλου ποιήσαιεν.» Ὁ δὲ Ταράσιος ἐν τῷ ἀπολογητικῷ τῆς ζ'. Συνόδου λέγει· «Δεινὸν εἶναι τὸ ἀνάθεμα, ἐπειδὴ μακρὰν τοῦ Θεοῦ ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπὸ τῆν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐκδιώκει, καὶ πέμπει αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον» (σελ. 724. τοῦ β'. τόμου τῶν Συνοδικῶν). Τούτων οὕτω προεγνωσμένων, ἀκαίρως κατηγοροῦσι τινες (ὅποιοι εἶναι ὁ Βλάσταρις καὶ ὁ Βαλσαμίων) τὴν παρούσαν Σύνοδον διὰ τὸ ἀνάθεμα ὅπου κάμνει, φέροντες εἰς μαρτυρίαν τὸν ἁγιὸν Χρυσόστομον· α'. διατὶ ὁ Χρυσόστομος εἰς τὸ ἀνωτέρω λόγον ἐμποδίζει νὰ τὸν καθ' ἕνα ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ νὰ μὴ ἀναθεματίζῃ τινὰ, ζῶντα ἢ τεθνεῶτα, λέγων· «Τὶ οὖν; ἐκεῖνο τὸ ἀνάθεμα ὅπου δὲν ἐτόλμησέ τις νὰ εἰπῆ, ἀπὸ ἐκείνου ὅπου ἔλαβον τούτου τὴν ἐξουσίαν, σὺ τολμᾷς, ἄνθρωπε, νὰ λέγῃς, κάμνοντας πρᾶγμα ἐναντίον εἰς τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου, καὶ προλαμβάνεις τοῦ Βασιλέως τὴν κρίσιν; ἀλλὰ δὲν ἐμποδίζει καὶ τὴν Σύνοδον ἀπὸ τοῦτο, λέγει γὰρ ὁ αὐτὸς πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· «Τὶ λοιπὸν, ἐπῆρες τόσην ἐξουσίαν ἐσὺ νὰ ἀναθεματίζῃς τινὰ; τὴν ὅποιαν ἐξουσίαν τοῦ ἀναθεματίζῃν ἔλαβον μόνον οἱ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ κατὰ πᾶσαν ἀκρίβειαν γενόμενοι τῶν Ἀποστόλων διάδοχοι, οἱ πλήρεις ὄντες χάριτος καὶ δυνάμεως»; Φανερόν γάρ ἐστι καὶ οἱ Πατέρες τῆς Συνόδου ταύτης, ὡς διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀναθεματίζῃν εἶχον, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι Πατέρες τῶν λοιπῶν Συνόδων, καὶ μάλιστα τῶν Οἰκουμενικῶν, ἀνεθεμάτισαν εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν τοὺς αἰρετικούς ὡς τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν ἔχοντες, καὶ ὡς τῶν Ἀποστόλων διάδοχοι, καθὼς φαίνεται ἐν τοῖς πρακτικαῖς των β'.

διατὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀνωτέρω λόγου ὁ ἴδιος Χρυσόστομος λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ἀναθεματίζωμεν τὰ αἰρετικὰ δόγματα, καὶ νὰ τὰ ἐλέγχωμεν, ἀγκαλὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς αἰρετικούς δηλ. πρέπει, λέγει, νὰ λυπούμεθα (ὁ δὲ ἅγιος Βαρσανούφιος προσθέτει, ὅτι ὄχι μόνον τοὺς αἰρετικούς, ἀλλ' οὐδὲ τὸν διάβολον πρέπει νὰ ἀναθεματίζῃ τινὰς, διατὶ ἀναθεματίζει τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του, ὅπου ἀγαπᾷ καὶ κάμνει τοῦ διαδόλου τὰ θελήματα καὶ ἔργα.) ἢ ἀλήθεια ὅμως εἶναι αὕτη, ὅτι ἡ παρούσα Σύνοδος μὲ ὑπερβολὴν ἐμεταχειρίσθη τὸ ἀνάθεμα, ὄχι μόνον ἐναντίον εἰς τὰ αἰρετικὰ καὶ σχισματικὰ φρονήματα τοῦ Εὐσταθίου, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον εἰς ἐκεῖνα τὰ ἄτοπα ὅπου μὲ μόνον ἀφορισμὸν τῶν λαϊκῶν, καὶ καθάρσιν τῶν ἱερωμένων, θεραπεύονται ἀπὸ ἄλλους Κανόνας. Τὸν γὰρ νηστιύοντα ἐν Κυριακῇ, τὸν καὶ κατ' ἴδιαν ἐκκλησιάζοντα, οἱ μὲν Ἀποστολικοὶ Κανόνες καθαιροῦσιν ἱερωμένον ὄντα, ἀφορίζουσι δὲ λαϊκὸν ὄντα, ἢ δὲ παρούσα Σύνοδος ἀναθεματίζει. Τὴν δὲ παιδείαν ταύτην ἔκαμε διὰ δύο αἷτια, πρῶτον μὲν, ὡς λέγει ὁ Βλάσταρις, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ κακὸν, ὅπου τότε καθ' ὑπερβολὴν ἐπληθύνθη μὲ τὸ ὑπερβολικὸν αὐτὸ ἐπιτίμιον, δεύτερον δὲ, διὰ νὰ ἀναθεματίζουσι οἱ περὶ τὸν Εὐστάθιον κάθε φρόνημά των ἔτσι καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸν κάθε Κανόνα, ὅτε προσέλθουν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, λέγοντες, λόγου, χάριν, ἔτσι· «Εἴ τις τὸν γάμον μέμφοιτο, ἀνάθεμα ἔστω. Εἴ τις τοῦτο ποιήσῃ, καὶ τὰ ἐξῆς, ἀνάθεμα ἔστω. Καὶ τοῦτο νὰ λέγουν, διὰ νὰ δώσουν πίστιν καὶ πληροφορίαν, ὅτι ἀληθῶς ἐμίσησαν τὰ φρονήματά των, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἀναθεματίζουσι. Τοῦτο δὲ ὅτι οὕτως ἔχει, δηλοῖ ἡ πρὸς τὴν Ἀρμενίαν ἐπιστολὴ τῆς παρούσης Συνόδου λέγουσα· «Εἰ δὲ μεταγνοίεν, οἱ Εὐσταθιανοὶ, καὶ ἀναθεματίζοιεν ἕκαστον τούτων τῶν κακῶς λεχθέντων, δεκτοὺς αὐτοὺς γίνεσθαι, διὰ τοῦτο ἐξίθετο ἡ ἅγια Σύνοδος, ἕκαστον, ὃ ὑφείλουσιν ἀναθεματίσαντας δεχθῆναι.» Σημείωσαι, ὅτι ὁ μὲν Ἀπόστολος τίσαρις φοραῖς μόνον εἶπε τὸ ἀνάθεμα, μίαν φορὰν ἐναντίον ἐκείνων ὅπου δὲν ἀγαπῶσι τὸν Κύριον, ἐν τῇ πρὸς Κορινθ. α. ις'. εἰ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, εἴτω ἀνάθεμα.» Καὶ δύο φοραῖς εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολὴν, ἐναντίον ἐκείνων ὅπου εὐαγγελίζονται ἔξω ἀπὸ τὰ παραδεδομένα· καὶ ἅπαξ ἐν τῇ πρὸς Ρωμ. οἱ δὲ λοιποὶ Κανόνες μόνον ἔνδεκα φοραῖς· ὁ μὲν γὰρ β'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἀναθεματίζει ἐκείνους τοὺς λαϊκοὺς ἢ Μοναχοὺς ὅπου μεσιτεύουν εἰς τὸ νὰ χειροτονοῦνται τινες μὲ ἄσπρα, ὁ δὲ ζ'. ἀναθεματίζει τοὺς Μοναχοὺς ὅπου ἔρχονται εἰς στρατείαν καὶ ἀξιώματα κοσμικά, καὶ δὲν ἐπιστρέφουν. Ὅτι τῆς αὐτῆς ἀναθεματίζει τὴν Διακόνισσαν ὅπου ὑπανδρευθῆ ἡμοῦ μὲ ἐκεῖνον ὅπου

Ἑρμηνεία.

Καθὼς οἱ Μανιχαῖοι τὸ πρότερον, καὶ οἱ ἄλλοι αἰρετικοὶ (1) τὸν νόμιμον γάμον διέβαλλον, οὕτω καὶ οἱ τοῦ μιᾶροῦ Εὐσταθίου μαθηταὶ ὕστερον, περὶ ὧν προφητικῶς εἶπεν ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ὅτι «ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλύοντων γαμεῖν» [ἀ. Τιμ. δ'. 3]. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρὼν Κανὼν ἀναθεματίζει τοὺς τοιοῦτους, ὅπου κατηγοροῦν τὸν γάμον, καὶ συγκαίνονται ὡς ἀκάθαρτον τὴν Χριστιανὴν καὶ εὐλόγη γυναικᾶ, ἣτις κοιμᾶται μὲ τὸν χριστιανὸν ἄνδρα της, λέγοντες ὅτι διὰ τὴν σαρκικὴν ταύτην μίξιν δὲν ἡμπορεῖ αὐτὴ νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ὅρα καὶ τὸν ε. καὶ νά. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Β'.

Ἀποστ. να'.
 ξγ'. τῆς ς'.
 ξδ'. τῆς ἐν
 Ἀγκύρ. ιδ'.
 Βασίλ. κς'.

Εἰ τις ἐσθίοντα κρέα (χωρὶς αἵματος καὶ εἰδωλοθύτου, καὶ πνικτοῦ), μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως, κατακρίνοι, ὡς ἂν διὰ τὸ μεταλαμβάνειν, ἐλπίδα μὴ ἔχοντα, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Καὶ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος προεφήτευσεν, ὅτι θέλουν εἰπῆ οἱ περὶ τὸν Εὐστάθιον τὸν κατηγοροῦντα τοὺς τρώγοντας κρέας. Φησὶ γὰρ ἀκολουθῶς εἰς τὸ ἀνωτέρω ρητόν· «Ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν.» Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν ἀναθεματίζει τοὺς τοιοῦτους, ὅπου κατακρίνουν τὸν μετὰ εὐχαριστίας καὶ πίστεως τρώγοντα κρέας (πλὴν τοῦ αἵματος καὶ εἰδωλοθύτου καὶ πνικτοῦ), καὶ λέγουν ὅτι αὐτοὶ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας, διὰ τὴν τρώγει τοῦτο· ὅρα καὶ τὸν νά. ξγ' Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Ἀποστ. πβ'.
 τῆς δ'. δ'. τῆς
 ς'. πε'. τῆς
 Καρθ. ογ'. ιγ'.
 Βασ. μ'. μβ'.

Εἰ τις δοῦλον, προφάσει θεοσεβείας, διδάσκει καταφρονεῖν δεσπότη, καὶ ἀναχωρεῖν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ μὴ μετ' εὐνοίας καὶ πάσης τιμῆς τῷ ἑαυτοῦ δεσπότη ἐξυπηρετεῖσθαι, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἀπόστολος καὶ πρὸς Τιμ. γράφων (ἀ. Τιμ. ς'.) λέγει, «οἱ δούλοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δούλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν. Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσὶν, ἀλλὰ μάλλον δουλευέτωσαν» καὶ πρὸς Τίτον (β'. 9.) «δούλους ἰδίους δεσπότης ὑποτάσσασθαι, καὶ ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι». Ἐπειδὴ, λέγω, ὁ μὲν Ἀπόστολος ταῦτα λέγει, οἱ δὲ Εὐσταθιανοὶ τὰ ἐναντία ἐδίδασκον, διὰ τοῦτο ὁ παρὼν κανὼν, ἀκολουθῶν τῇ Ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ ἀναθεματίζει τοὺς τοιοῦτους ὅπου ἐδίδασκον, ὅτι οἱ δούλοι νὰ καταφρονοῦν τοὺς ἀθύντας των, καὶ νὰ ἀναχωροῦν ἀπὸ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ μὲ κάθε ἀγάπην καὶ τιμὴν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν πβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Δ'.

Ἀποστ. ε'.
 τῆς ς'. ιγ'.
 μη'. τῆς Καρθ.
 θαγ. δ'. λγ'.

Εἰ τις διακρίνοιτο πρὸς Πρεσβυτέρου γεγχιμηκότος, ὡς μὴ χρῆναι λειτουργήσαντος αὐτοῦ προσφορῆς μεταλαμβάνειν ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν κανὼν τοὺς Εὐσταθιανούς ἀναθεματίζει, καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ὅπου διακρίνονται καὶ ὑποστέλλονται νὰ μεταλάβουν τὰ θεῖα μυστήρια ἀπὸ ἱερέα ὑπὸ κενῶν, λέγοντες ὅτι ὁ τοιοῦτος διὰ τὸν γάμον δὲν πρέπει νὰ λειτουργῇ. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ε. Ἀποστολικόν.

τὴν πάρῃ. Ὁ κς'. αὐτῆς ἀναθεματίζει τοὺς ἀρπάζοντας γυναῖκας. Ἡ δὲ ἐν Λαοδικεῖα τρεῖς φορές λέγει τὸ ἀνάθεμα ἐν τῷ κθ'. λδ'. καὶ λε. Κανόνι, καὶ ἡ ἐν Καρθαγ. ἐν δυσὶν, ἐν τῷ ι. καὶ ια. Κανόνι αὐτῆς. Καὶ ὁ γ'. τῆς ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ ἀναθεματίζει ἐκείνον ὅπου κτυπήσῃ, ἢ βάλῃ εἰς φυλακὴν Ἐπίσκοπον. Ὁ δὲ πῆ. τοῦ Βασιλείου λέγει, ὅτι θέλει ἀναθεματισθῆ ὁ Πρεσβύτερος Γρηγόριος, ἂν δὲν χωρισθῆ ἀπὸ τὴν συνείσακτον γυναῖκα ὅπου εἶχε. Σημειῶσαι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὸν Χρυσόστομον δὲν πρέπει νὰ ἀναθεματίζωνται οἱ Χριστιανοὶ ἕως ὅπου ὀρθόδοξα δηλ. φρονούσι περὶ Θεοῦ, διὰ τοῦτο, κατὰ τὸν Βαλ-

σαμῶνα καὶ Φιλόθειον Κωνσταντινουπόλεως ἀκυρώθησαν, τὸσον ὁ τόμος ὁ γεγονὼς ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ὅσον καὶ ὁ ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, καὶ τοῦ Παλαιολόγου, διὰ τὴν ἀναθεματίζουσιν ἐκείνους ὅπου κάμνουν ἀποστασίαν κατὰ τῶν Βασιλείων (σελ. 288. Γιοῦρ. Γραικορ.).

(1) Ὁ γὰρ ἅγιος Ἐπιφάνιος αἴρεσ. κγ'. λέγει, ὅτι ὁ Σατορνίλος διέβαλλε τὸν γάμον, λέγων ὅτι εἶναι ἐκ τοῦ Σατανᾶ. Τὸ αὐτὸ καὶ Βιρηνάιος βιβλίῳ ἀ. Κερ. 22. περὶ αἵρεσ. κατὰ τοῦ αὐτοῦ Σατορνίλου λέγει.

ΚΑΝΩΝ Ε΄.

Εἴ τις διδάσκει τὸν εἰκὸν τοῦ Θεοῦ εὐκαταφρόνητον εἶναι, καὶ τὰς ἐν αὐτῷ συνάξεις, ἀνάθεμα ἔστω.

Τῆς ς'. π'.
τῆς ἐν Γαγγ.
κ'. καὶ τῆς ἐν
Σαρδ. ια'. ιβ'.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρῶν κανῶν τοὺς Εὐσταθιανοὺς ἀναθεματίζει, οἵτινες ἐδίδασκον τὸν λαὸν νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ νὰ καταφρονοῦσι τὰς συνάξεις τῶν χριστιανῶν ὅπου γίνονται εἰς αὐτήν, λέγοντες τάχα, ὅτι εἰς κάθε τόπον ἡμπορεῖ τινὰς νὰ προσεύχεται. Διδότι ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶπε νὰ προσευχώμεθα (ἀ. Τιμ. β'. 8.) ἐν παντί τόπῳ, μὴ ὅχι διὰ νὰ μὴ πηγαίνωμεν εἰς τὰς ἱεράς ἐκκλησίας, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ περιγράψωμεν μόνον τὴν προσευχὴν εἰς τὸν τόπον τῆς Ἱερουσαλήμ, καθὼς ὁ μέγας Βασίλειος ἐρμηνεύει (ἐρωτήσ. ἡ. περὶ βραπτίσματος.) Ὅρα καὶ τὸν π'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ Ϛ'.

Εἴ τις παρὰ τὴν ἐκκλησίαν ἰδίᾳ ἐκκλησιάζοι, καὶ καταφρονῶν τῆς ἐκκλησίας, τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐθέλοι πράττειν, μὴ συνόντος τοῦ πρεσβυτέρου, κατὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀποστ. λα'.
τῆς δ'. ιη'. τῆς
ς'. λα'. λδ'. τῆς
ἀ. καὶ β'. ιβ'.
ιγ'. ιδ'. ιε'. τῆς
ἐν Ἀντιοχ. ε'.
τῆς Καρθαγ.
ι'. ια'. ιβ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ οἱ Εὐσταθιανοὶ, ἔξω ἀπὸ τὴν κοινὴν συνάθροισιν τῶν πιστῶν τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἔκαμναν κατ' ἰδίαν παρασυνάξεις, καὶ καταφρονοῦντες τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἐτέλουν ἱερουργίας χωριστὰ οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν, χωρὶς τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ κατὰ τόπον ἐπισκόπου, διὰ τοῦτο ἀναθεματίζει αὐτοὺς, καὶ τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ὁ παρῶν κανῶν, ὡς σχίσμα ποιῶντας. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λα'. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Εἴ τις καρποφορίας ἐκκλησιαστικὰς ἐθέλοι λαμβάνειν, ἢ δίδοναι, ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἢ Ἀποστ. λη'. παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, ἢ τοῦ ἐγκεχειρισμένου τὰ τοιαῦτα, καὶ μὴ μετὰ γνώμης αὐτοῦ ἐθέλοι πράττειν, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἄτοπα ὅπου ἔκαμναν οἱ Εὐσταθιανοὶ, ἐλάμβανον καὶ τὰς καρποφορίας ὅπου συνήθως ἐπροσφέροντο εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ τὰς διεμοίραζον εἰς τὸν ἑαυτὸν τους, ὡς τάχα ἁγίους ὄντας. Ὅθεν ὁ παρῶν κανῶν ἀναθεματίζει τοὺς τοιοῦτους ὅπου παίρνουν, ἢ δίδουν τὰς τοιαύτας καρποφορίας ἔξω ἀπὸ τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ ἐπισκόπου, ἢ τοῦ οἰκονόμου τῶν πραγμάτων τῆς ἐκκλησίας (1). Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λη'. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ η'.

Εἴ τις διδοῖ, ἢ λαμβάνοι καρποφορίαν, παρεκτὸς τοῦ ἐπισκόπου, ἢ τοῦ ἐπιτεταγμένου ἢ Ἀποστ. λη'. εἰς οἰκονομίαν εὐποιίας, καὶ ὁ διδοὺς, καὶ ὁ λαμβάνων, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Καὶ οὗτος ὁ κανὼν τὴν ἰδίαν δύναμιν ἔχει μὲ τὸν ἀνωτέρω. Ὅθεν ἡ ἐκείνου ἐρμηνεία ἀρκεῖ καὶ εἰς τὴν τούτου. Ὅρα καὶ τὸν λη'. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ θ'.

Εἴ τις παρθενεύοι, ἢ ἐγκρατεύοιτο, ὡς ἂν βδελυττόμενος τὸν γάμον (2) ἀναχωρήσας, ἢ Ἀποστ. ε. να'. καὶ μὴ δι' αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ ἅγιον τῆς παρθενίας, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Καλὸν μὲν εἶναι ἡ παρθενία καὶ σωφροσύνη, ἀλλ' ὅταν γίνωνται δι' αὐτὸ τὸ καλὸν, καὶ διὰ τὸν ἐξ αὐτῶν

(1) Καὶ Ἰσιδώρος δὲ ὁ Πηλουσιώτης περὶ τούτου γράφει· «Ὁδὸν κατὰ τὸν ἁγίον Παῦλον ἀποστόλου καὶ τῶν πενήτων ἀδοκιμάστως διανέμειν, οἷς οὐ χρὴ, ἀλλ' ἐκείνῳ πεπεισθαι τῷ ταύτας οἰκονομεῖν τεταγμένῳ, ὡς εἴ τι παρ' αὐτοῦ οὐ δεόντως ἀνήλωται, ἱεροσυλίας αὐτὸν καθίστησιν ὁπεύθυνον πταίσματι» (ἐπιστ. μδ'. Μωσεί Ἐπισκόπῳ).
(2) Ἐν ἄλλοις, ὡς ἂν βδελυκτῶν τῶν γάμων.

ἀγιασμόν. Ἄνισως δὲ τινὰς, ὄχι διὰ τοῦτο παρθενεύη καὶ σωφρονῆ, ἀλλὰ διατὶ συγχάινεται τὸν γάμον ὡς ἀκάθαρτον καὶ μεμολυσμένον, ὅποιοι ἦσαν οἱ Εὐσταθιανοί, οὗτος ἀναθεματίζεται ἀπὸ τὸν παρόντα κανόνα. Ὅρα καὶ τὸν ε. καὶ νά. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Εἴ τις τῶν παρθενευόντων διὰ τὸν Κύριον κατεπαίροιο τῶν γεγαμηκότων, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Καὶ οὗτος ὁ κανὼν ἀναθεματίζει ἐκείνους ὅπου παρθενεύουν μὲν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου, ὑπερηφανεύονται δὲ ἐναντίον εἰς τοὺς ἔχοντας νόμιμον γάμον, ὅποιοι ἦσαν οἱ Εὐσταθιανοί. Ὅρα τὸν ε. καὶ νά. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΑ'.

Τῆς ς'. οδ'. || Εἴ τις καταφρονοῖ τῶν ἐκ πίστεως ἀγάπας ποιούτων, καὶ διὰ τιμὴν τοῦ Κυρίου συ-
τῆς ἐν Λαοδ. || καλοῦντων τοὺς ἀδελφούς, καὶ μὴ ἐθέλοι κοινωνεῖν ταῖς κλήσεσι, διὰ τὸ ἐξευτελίζειν τὸ γι-
κζ'. τῆς ἐν || νόμιμον, ἀνάθεμα ἔστω.
Καρθ. μθ'

Ἑρμηνεία.

Συνήθειαν εἶχον οἱ τότε χριστιανοί, ὕστερον ἀφ' οὗ μετελάμβανον τὰ θεῖα μυστήρια, νὰ κάμνουν ἀγάπας ἤγουν συμπόσια, δι' ἀγάπην ἀδελφικὴν, καὶ διὰ τὴν τιμὴν τοῦ Κυρίου νὰ καλοῦν τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς νὰ τοὺς φιλεῦσιν. Ὅθεν ὁ παρὼν κανὼν ἀναθεματίζει ἐκείνους, ὅπου δὲν θέλουν νὰ ὑπάγουν εἰς τὰ τοιαῦτα συμπόσια (τὰ γινόμενα δηλ. ὄχι μὲν κἀμμίαν ἄτοπον διάθεσιν, ἀλλὰ διὰ τὴν τιμὴν καὶ πίστιν τοῦ Κυρίου, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς. Καὶ ὄχι μέσσω εἰς τὰς ἐκκλησίας· τοῦτο γὰρ εἶναι ἐμποδισμένον, ἀλλ' ἔξω ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας), ἀλλὰ μὲν ὑπερηφανίαν κατηγοροῦσιν αὐτὰ καὶ ἐξευτελίζουσιν, ὅποιοι φαίνεται νὰ ἦτο καὶ οἱ Εὐσταθιανοί. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν οδ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΙΒ'.

Τῆς ς'. κζ'. || Εἴ τις ἀνδρῶν διὰ νομιζομένην ἄσκησιν περιβολαίῳ χρῆται, καὶ ὡς ἂν ἐκ τούτου τὴν
τῆς ζ'. ις'. || δικαιοσύνην ἔχων καταψηφίσοιο τῶν μετ' εὐλαβείας τοὺς βήρους φορούντων καὶ τῆ κοινῇ
τῆς ἐν Γαγγ. || καὶ ἐν συνηθείᾳ οὕτῃ ἐσθῆτι κεχρημένων, ἀνάθεμα ἔστω.
κα'.

Ἑρμηνεία.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο ἐδίδασκον οἱ Εὐσταθιανοί τοὺς μαθητάς των, τὸ νὰ φοροῦν ρακίωδῃ καὶ πενιχρὰ ἐπανωφόρια, ὄχι διὰ ἀληθινὴν ἄσκησιν, ἀλλὰ διὰ ὑποκριτικὴν, ἵνα ὡς ἅγιοι καὶ δίκαιοι τάχα αὐτοὶ μὲν τοῦτο φαινόμενοι, δοξάζωνται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, καὶ κατηγοροῦσιν ἐκείνους ὅπου μετ' εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ (ὄχι δηλ. διὰ νὰ ὑπερηφανεύωνται μὲν αὐτὰ ἐναντίον εἰς ἐκείνους ὅπου δὲν ἔχουσιν, οὔτε διὰ ἔρωτα σαρκικόν, ἢ διὰ βλακειάν καὶ στολισμὸν τοῦ σώματος), φοροῦσι τοὺς βήρους, ἧτοι τὰ μεταξωτὰ ἱμάτια (1), καὶ μεταχειρίζονται τὰ ροῦχα ἐκεῖνα ὅπου εἶναι συνειθισμένα καὶ κρινὰ εἰς ὄλους. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν κανὼν ἀναθεματίζει αὐτοὺς, καὶ τοὺς ὁμοίους μὲν αὐτοὺς ὡς ὑπεραιρομένους τῶν ἀδελφῶν. Ὅρα καὶ τὸν κζ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'.

Τῆς ς'. ιβ'. || Εἴ τις διὰ νομιζομένην ἄσκησιν μεταβάλοι τὸ ἀμφιάσμα, καὶ ἀντὶ τοῦ εἰωθότος γυναικείου ἀμφιάσματος, ἀνδρῶν ἀναλάβει, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Πολλὰι γυναῖκες, διδασκόμεναι ἀπὸ τοὺς Εὐσταθιανούς, τὰ μὲν ἀρμόδια καὶ συνειθισμένα ροῦχα εἰς τὰς γυναῖκας ἐκδύνοντο, ἐνδύνοντο δὲ ἀνδρικήα, νομίζουσαι τάχα, ὅτι ἀπὸ αὐτὸ ἔχουν νὰ δικαιωθοῦν καὶ νὰ ἀγιάσ-

(1) Ὁ βῆρος, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν, εἶναι ἓνα εἶδος ὑφάσματος, ὅθεν καὶ ἐλέγοντο ὀλόβηρα, καθὼς, λόγου χάριν, τῶρα εἰς ἡμᾶς εἶναι τὸ βελουῖον, τὸ δαμάσκον, τὸ κουτινὶ, ὃ χαρὲς καὶ ἄλλα ὅμοια. Ὁ δὲ Σουίδας, ἐν τῇ λίξει ἐφεστρίε, λέγει, ὅτι ἡ ἐφεστρίε εἶναι ἱμάτιον Ῥωμαϊκόν, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται μανδύας καὶ βῆρος, ἅτινα εἰς τὸν ὕπνον βλεπόμενα θλίψιν δηλοῦσιν, ὡς καὶ ὁ Ἀρτεμίδωρος λέγει ὁ ὄνειροκρίτης.

συν. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν κανὼν ἀναθεματίζει τὰς γυναῖκας ὅπου τοῦτο κάμνουν διὰ νομιζομένην καὶ ὑποκριτικὴν ἀσκησιν, καὶ ὄχι διὰ ἀληθινὴν (1). Ὅρα τὸν ξβ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΙΑ'.

Εἴ τις γυνὴ καταλιμπάνοι τὸν ἄνδρα, καὶ ἀναχωρεῖν ἐθέλοι, βδελυττομένη τὸν γάμον ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀποστ. ε. νά. τῆς ς'. γ'. τῆς ἐν Γαγγ. κ'.

Ἑρμηνεία.

Καὶ τοῦτο διδασκαλίᾳ ἦτο τῶν Εὐσταθιανῶν, τὸ νὰ ἀφίνουν δηλ. αἱ γυναῖκες τοὺς ἄνδρας των, καὶ ἀντιστρόφως οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας των καὶ νὰ ἀναχωροῦν, ὡς συγχαινόμενοι τὸν γάμον. Ὅθεν ὁ παρὼν κανὼν τοὺς τοῦτο ποιῶντας εἰς τὸ ἀνάθεμα καταδικάζει (2). Ὅρα καὶ τὸν ε. καὶ νά. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΒ'.

Εἴ τις καταλιμπάνοι τὰ ἑαυτοῦ τέκνα, καὶ μὴ τεκνοτροφοῖ, καὶ τὸ, ὅσον ἑαυτῷ, πρὸς θεοσεβείαν τὴν προσήκουσαν ἀνάγη, ἀλλὰ προφάσει τῆς ἀσκήσεως ἀμελοίῃ, ἀνάθεμα ἔστω.

Τῆς ἐν Καρθ. μβ'.

Ἑρμηνεία.

Ἄνεως τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ αὐτὰ τὰ θηρία καὶ λεοντάρια ἐπιμελοῦνται τοὺς σκύμνους καὶ τὰ τέκνα των, πρῶτον μᾶλλον οἱ λογικοὶ ἄνθρωποι πρέπει νὰ περιέπουσι ταῦτα; Δι' ὃ καὶ ὁ θεὸς Παῦλος ποτὲ μὲν λέγει, «εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων, οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων.» [Τιμ. ε. 18.], ποτὲ δὲ, «οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.» [Ἐφεσ. ς'. 4.] Καὶ πάλιν διὰ τὴν χήραν λέγει, «ἐτεκνοτρόφησε, καὶ διὰ τὰς Πρεσβυτέρισσας καὶ Γερόντισσας ὅτι νὰ παιδεύουσι τὰς νέας εἰς τὸ νὰ ἦναι φίλανδροι καὶ φιλότεκνοι.» [Τιτ. β'. 4.] Ἄλλ' ὁ αἰρετικὸς Εὐστάθιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὰς Ἀποστολικὰς ταύτας παραγγελίας μὴ ἀκούοντες, ἐδίδασκον τοὺς γονεῖς νὰ παραιτοῦν τὰ παιδιά των καὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν ἀσκησιν. Ὅθεν ὁ παρὼν Κανὼν ἀναθεματίζει τοὺς γονεῖς ἐκείνους ὅπου παραιτοῦν τὰ τέκνα των καὶ δὲν τὰ τρέφουν, οὔτε διδάσκουν αὐτὰ τὴν θεοσεβείαν καὶ ἀρετὴν ὁ δὲ μβ'. τῆς ἐν Καρθ. διορίζει, ὅτι κἀνένας Κληρικὸς νὰ μὴ κάμνη τὰ τέκνα του αὐτεξούσια πρὸ τοῦ νὰ πληροφορηθοῦν, ὅτι καὶ ὁ τρόπος αὐτῶν εἶναι χρηστὸς, καὶ ἡ ἡλικία των διακρίνει τὰ πρακτέα. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ς'. τῆς α. καὶ β'.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'.

Εἴ τινα τέκνα γονέων, μάλιστα πιστῶν, ἀναχωροίῃ, προφάσει θεοσεβείας, καὶ μὴ τὴν καθήκουσαν τιμὴν τοῖς γονεῦσιν ἀπονέμοι, προτιμωμένης δηλ. παρ' αὐτοῖς τῆς θεοσεβείας, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία.

Ὅχι μόνον οἱ γονεῖς χρεωστοῦν νὰ φροντίζουν διὰ τὰ τέκνα των, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα διὰ τοὺς γονεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους πρέπει καὶ νὰ ἀποδίδουν τὴν προσήκουσαν τιμὴν. Τιμῆς δὲ εἶδος εἶναι καὶ τὸ νὰ γηροκομοῦσιν αὐτούς, καὶ νὰ τρέφουσιν ἀσθενεῖς ὄντας διὰ τὸ γῆρας καὶ χρεῖαν ἔχοντας. Λέγωντας δὲ ὁ παρὼν κανὼν, μάλιστα πιστῶν, θέλει ὅτι τὰ τέκνα οὐδὲ ἀπὸ τοὺς ἀπίστους ἢ αἰρετικούς αὐτῶν γονεῖς πρέπει νὰ ἀναχωροῦν, ἐὰν δὲν παρακινοῦν αὐτὰ πρὸς τὴν ἀπιστίαν καὶ αἵρεσιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἀναθεματίζει τὰ τέκνα ἐκεῖνα ὅπου ἀφίνουν τοὺς γονεῖς των ἀπρονοήτους, καὶ δὲν τιμοῦν αὐτούς, ἢ γηροκομοῦσι διὰ πρόφασιν θεοσεβείας καὶ ἀρετῆς. Ἐὰν ὅμως οἱ γονεῖς, ἀπιστοὶ ὄντες ἢ αἰρετικοί, παρακινοῦν τὰ τέκνα των εἰς ἀπιστίαν καὶ αἵρεσιν, ἢ καὶ πιστοὶ ὄντες ἐμποδίζουν αὐτὰ ἀπὸ τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν καὶ ἀρετὴν, καὶ παρακινοῦν αὐτὰ εἰς ψυχοβλαβὴ καὶ ἄτοπα (3),

(1) Ὅθεν πολλὰ ἅγια γυναῖκες, ἀπορρίψασαι τὰ γυναικεῖα φορέματα, καὶ ἐνδυθεῖσαι ἀνδρικήα, δὲν ὑπέκεινται εἰς τὰ ἄνωθεν τοῦ παρόντος Κανόνος, ἐπειδὴ ὄχι διὰ νομιζομένην καὶ ὑποκριτικὴν ἀσκησιν τοῦτο ἐποίησαν, ἀλλὰ διὰ ἀληθινὴν, ἵνα μὴ τὰ γυναικεῖα φορέματα ἐμπόδιον γένουν εἰς αὐτὰς τῆς ἀσκήσεως, καὶ ὄχι φανεραὶ οὔσαι, ἀλλὰ λανθάνουσαι τοὺς πολλοὺς, καὶ ἀγνωσόμεναι. Ὁ δὲ Κανὼν περὶ τῶν φανερώς τοῦτο ποιῶσων γυναικῶν λέγει.
(2) Πολλὰ γὰρ γυναῖκες ἀκούουσαι τοὺς περὶ Εὐστάθιον νὰ

λέγουν, ὅτι ὅσαι εἶναι ὑπανδρευμέναι ἐλπίδα σωτηρίας δὲν ἔχουν, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας των, ἕστερον δὲ, μὴ δυναθεῖσαι νὰ ὑποφέρουν, ἐμοιχεύθησαν, καὶ διὰ τοῦτο ὠνειδίσθησαν, καθὼς δηλοῖ ἢ πρὸς Ἀρμενίαν ἀποσταλεῖσα ἐπιστολὴ τῆς παρούσης Συνόδου.
(3) Δι' ὃ ὁ θεὸς Χρυσόστομος λέγει νὰ μὴ ἐμποδίζουσι οἱ γονεῖς τὰ παιδιά των, ἐὰν θέλουν αὐτὰ νὰ καλογηρεύσουσιν (λέγει πρὸς πιστὸν πατέρα σελ. 170. τοῦ ς'. τῆς α. καὶ λόγον ὀλόκληρον κάμνει ἐναντίον ἐκείνων ὑποὶ πολεμοῦν νὰ κακοποιήσουσιν ἐ-

τότε πρέπει να προτιμῶσι καλῆτερα τὴν θεοσέβειαν καὶ ἀρετὴν ἀπὸ τοὺς σαρκικοὺς γονεῖς, ταύτων εἰπεῖν, τότε πρέπει νὰ φεύγουν χωρὶς μίσος ἀπὸ αὐτοὺς, καὶ νὰ ἀναχωροῦν. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ς'. τῆς α. καὶ β'. καὶ τὸν κ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΙΖ'.

Εἴ τις γυναικῶν διὰ νομιζομένην ἀσκησιν ἀποκείροτο τὰς κόμας, ἃς ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς ὑπόμνησιν τῆς ὑποταγῆς, ὡς παραλύουτα τῇ προσταγμᾷ τῆς ὑποταγῆς, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεῖα.

Ὁ μὲν Παῦλος γράφων πρὸς τοὺς Κορινθίους λέγει· «Κεφαλὴ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ [α. Κορινθ. ια'. 3.] (ἐπειδὴ ἐκ τοῦ Ἀδάμ ἢ Εὔα ἐλήφθη, καὶ αὐτὸς ἐκείνης ἐγένετο)· καὶ παρακάτω, ἀνίτως δὲν σκεπάζῃ τὴν κεφαλὴν τῆς ἡ γυναῖκα, ἃς κουρεύῃ καὶ τὰ μαλλία τῆς. Εἰ δὲ αἰσχρὸν εἶναι τὸ νὰ κουρεύεται ἢ νὰ ξυρίζεται ἡ γυνή, λοιπὸν ἃς σκεπάζῃ τὴν κεφαλὴν. [Αὐτόθ. ια'. 6.] Καὶ πάλιν· Ἡ γυνὴ ἐὰν κομᾷ καὶ ἔχη μαλλία, εἶναι τοῦτο δόξα καὶ τιμὴ εἰς αὐτήν. [Αὐτόθ. 15.] Ὁ δὲ Εὐστάθιος καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐδιδάσκον νὰ κουρεύουσι τὰ μαλλία των αἱ γυναῖκες, ὡς τάχα πρᾶγμα ποιῶσαι θεοσεβῆς καὶ ἐνάρετον, μὴ νοῦντες οἱ ἀσύνετοι, ὅτι ἡ διδασκαλία των αὕτη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν ἐναντιόνοται, ἡ ὁποία τόσον πολλὰ ὀρμόδιον πρᾶγμα κρίνει νὰ ῥηναί εἰς τὰς γυναῖκας τὰ μαλλία, ὥστε ὁποῦ κᾶμίαν γυναῖκα δὲν ἔκαμῆ ποτε φαλακρὴν καὶ χωρὶς μαλλία, καθὼς ἔκαμε μερικοὺς ἀνδρας. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν ἀναθεματίζει τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ὁποῦ διὰ φαινομένην καὶ ὑποκριτικὴν ἀσκησιν κουρεύει τὰ μαλλία τῆς, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς ἐνθύμνησιν πῶς εἶναι ὑποτεταγμένη εἰς τὸν ἀνδρα, ἐπειδὴ λύει καὶ παρασχίνει μὲ τοῦτο ὁποῦ κάμνει τὴν προσταγὴν τῆς ὑποταγῆς (1). Καὶ τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸν Παῦλον οἱ Πατέρες ἔλαβον, ὅστις λέγει ὅτι, ἡ γυνὴ χρεωστεῖ νὰ ἔχη εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἐξουσίαν, ἣτοι σημεῖον τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀνδρός, καὶ τῆς πρὸς τὸν ἀνδρα ὑποταγῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ φυσικὸν σκέπασμα τῶν μαλλίων, καὶ τὸ ἐξωτερικὸν σκέπασμα τῶν μανδηλίων.

ΚΑΝΩΝ ΙΗ'.

Εἴ τις διὰ νομιζομένην ἀσκησιν ἐν τῇ Κυριακῇ νηστεύει, ἀνάθεμα ἔστω.

|| Ἀποσ. ξδ'.

Ἑρμηνεῖα.

Καὶ εἰς τὰς Κυριακὰς ἡμέρας ἐνήστευον οἱ Εὐσταθιανὸι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐδιδάσκον νὰ νηστεύουσι (2), τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀνέστη ὁ Κύριος, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν μὲ τὸν ἑαυτὸν του συνεξάνεστησε. Δι' ὃ καὶ πρέπει νὰ χαίρωμεν, καὶ νὰ εὐχαριστοῦμεν μᾶλλον εἰς τὸν Θεόν, καὶ ὄχι νὰ νηστεύωμεν, ὡς καὶ εἰς τὰς νηστήμους ἡμέρας, ὡτάν ὁποῦ ἡ νηστεία εἶναι σημεῖον λύπης καὶ συντριβῆς, καὶ ὄχι χαρᾶς. Ὅθεν ὁ παρὼν Κανὼν ἀναθεματίζει ἐκείνον ὁποῦ διὰ νομιζομένην καὶ ὑποκριτικὴν ἀσκησιν νηστεύει ἐν τῇ Κυριακῇ. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ξδ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΘ'.

Εἴ τις τῶν ἀσκουμένων, χωρὶς σωματικῆς ἀνάγκης ὑπερηφανεύοιτο, καὶ τὰς παραδε- | Ἀποστ. ξθ'.
δομένας νηστείας εἰς τὸ κοινόν, καὶ φυλασσομένας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, παραλύει, ἀποκυροῦντος (3) ἐν αὐτῷ τελείου λογισμοῦ, ἀνάθεμα ἔστω.

κείνους ὁποῦ τυχὸν ἐπαρακίνησαν τὰ παιδία τῶν εἰς τὴν καλογηρικὴν ζωὴν, καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὰ ῥηναί εἰς τελείαν διάκρισιν τοῦ λογικοῦ, πρὸς τούτοις δὲ, καὶ αὐτεξούσια). Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κα'. τῆς ς'.

(1) Διὰ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς Θεοδοσίος ἐνομοθέτησεν, ὅτι νὰ ἀποδιώκωνται ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι ὁποῦ κουρεύουσι τὰ μαλλία των, καὶ ὅσοι δὲ Ἀρχιερεῖς ἤθελαν δεχθῶν αὐτάς, νὰ καθαιροῦνται ἀπὸ τὴν ἀρχιερωσύνην, ὡς ὁ Σωζόμενος ἱστορεῖ βιβλ. ζ'. κεφ. ις'. Αἱ δὲ ἄγιοι γυναῖκες ἐκεῖναι, ὁποῦ διὰ ἀληθινὴν ἀσκησιν ἐκούρευαν τὰ μαλλία των, καθὼς τοιαῦται πολλὰ φαίνονται εἰς τὰς ἱστορίας, δὲν ὑπόκεινται εἰς

τὸ ἐπιτίμιον τοῦ παρόντος Κανόνος, ἐπειδὴ διὰ ἀληθινὴν ἀσκησιν καὶ μετὰ ταπεινώσεως τοῦτο ἐποίησαν, καὶ ὄχι φανεραὶ οὖσαι, ἀλλ' ἄγνωστα ἀπὸ πολλοῦς.

(2) Ὅχι μόνον ἐνήστευον οἱ Εὐσταθιανὸι εἰς τὰς καταλυσίμους ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ τὸ κρέας δὲν ἔτρωγαν, ὄχι ὡς ἐγκρατεῦμενοι, ἀλλ' ὡς συγχαινώμενοι αὐτό. Ὁ δὲ Σωκράτης κεφ. μβ'. τῆς Ἐκκλησ. ἱστορίας λέγει, ὅτι ὁ Εὐστάθιος τὰς μὲν ὀρισμένας νηστείας ἐδίδασκε νὰ μὴ φυλάττουν, τὰς δὲ Κυριακὰς νὰ νηστεύουν, ὅλον τὸ ἐναντίον δηλαδὴ ἀπὸ τὴν κοινήν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας παράδοσιν.

(3) Ἐν ἄλλοις, ὑποκυροῦντος, ὅπερ ὀρθότερόν ἐστι.

Ἑρμηνεία.

Οἱ Εὐσταθιανοὶ δια τὰ ἐναντία εἰς τοὺς θείους Κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις ἔκαμαν, εἰς μὲν τὰς Κυριακάς καὶ καταλυσίμους ἡμέρας νηστεύοντες, εἰς δὲ τὰς νησιμίους καταλύοντες. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν ἀναθεματίζει τούτους, καὶ τοὺς τοιοῦτους ὄλους, ὅσοι ὑπερηφανεύμενοι ὅτι τάχα ἐγίναν τέλειοι, χωρὶς νὰ ἔχουσι κάμμιαν ἀνάγκην καὶ ἀσθένειαν μεγάλην σωματικὴν, καταλύουσι τὰς παραδεδομένας νηστείας εἰς τὴν κοινότητα, καὶ φυλαττομένας ἀπὸ ὅλων τὸ συνάθροισμα τῶν Χριστιανῶν. Ἐὖ δὲ, ὑποικουροῦντος ἐν αὐτῷ τελείου λογισμοῦ, δηλοῖ, ὅτι διὰ τοῦτο οὗτοι καταλύουσι τὰς νηστείας, διὰ τὸ νὰ εὕρισκεται εἰς τὴν καρδίαν των λογισμὸς καὶ ὑπόληψις τοιαύτη, ὅτι ἐφθασαν εἰς τὴν τελειότητα, ὅθεν καὶ δὲν χρειάζονται εἰς τὸ ἐξῆς νὰ νηστεύουσιν. ὡς εἴπομεν, τὸ ὅποιον τοῦτο ἦτο φρόνημα καὶ τῶν Εὐσταθιανῶν, καὶ τῶν Μασσαλιανῶν, καὶ τῶν αἰρετικῶν Βογομίλων, ἢ καὶ ἄλλως μὲ λογισμὸν καταφρονητικὸν ἀκυροῦσι καὶ λύουσι τὰς νηστείας. Ἀνάγνωθι καὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ 50. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ Κ'.

Εἰ τις αἰτιῶτο, ὑπερηφάνῳ διάθεσει κεχρημένος καὶ βδελυσσόμενος τὰς συνάξεις τῶν Μαρτύρων, ἢ τὰς ἐν αὐτοῖς γινομένας λειτουργίας, καὶ τὰς μνήμας αὐτῶν, ἀνάθεμα ἔστω,

Ἦς ς'. π'.
τῆς ἐν Γάγγ.
ε. κἀ. τῆς
Σαρδ. ια. ιβ'.

Ἑρμηνεία.

Καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις τῶν Εὐσταθιανῶν ἦτο διδασκαλία, τὸ νὰ καταφρονοῦν τοὺς τόπους καὶ ναοὺς, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους εὕρισκοντο Μαρτύρων ἅγια λείψανα, καὶ τὸ νὰ κατηγοροῦν τὰς ἐκεῖ γινομένας λειτουργίας καὶ συνάξεις τῶν πιστῶν, καὶ νὰ τὰς συγχάινωνται. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν καὶ αὐτοὺς ἀναθεματίζει, καὶ τοὺς ὁμοίους μὲ αὐτοὺς, ὅσοι δηλ. ὑπερηφανεύμενοι, βδελυκτὰς καὶ συγχαμερὰς νομίζουσι τὰς μνήμας τῶν Μαρτύρων, καὶ τὰς ἐν αὐταῖς γινομένας συνάξεις καὶ πνευμάτιους τῶν πιστῶν, ὡσὰν ὁποῦ αὐταί, εἰς δόξαν Θεοῦ, τοῦ τῶν Μαρτύρων Δεσπότου, καὶ τῶν ἁγίων Μαρτύρων γίνονται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν π'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΚΑ'.

Ταῦτα δὲ γράφομεν, οὐκ ἐκκόπτοντες τοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς Γραφὰς ἀσκεῖσθαι βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς λαμβάνοντας τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀσκήσεως εἰς ὑπερηφάνειαν, κατὰ τῶν ἀφελέστερον βιούντων ἐπαιρομένους τε, καὶ παρὰ τὰς Γραφὰς καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας καινισμοὺς εἰσάγοντας. Ἡμεῖς τοιγαροῦν καὶ παρθενίαν μετὰ ταπεινοφροσύνης θαυμάζομεν, καὶ ἐγκράτειαν μετὰ σεμνότητος καὶ θεοσεβείας γινομένην ἀποδεχόμεθα, καὶ ἀναχώρησιν τῶν ἐγκοσμίων πραγμάτων μετὰ ταπεινοφροσύνης ἀγάμεθα, καὶ γάμου συνοίκησιν σεμνὴν τιμῶμεν, καὶ πλοῦτον μετὰ δικαιοσύνης καὶ εὐποιίας, οὐκ ἐξουθενοῦμεν. Καὶ λιτότητα καὶ εὐτέλειαν ἀμφιασμάτων, δι' ἐπιμέλειαν μόνον τοῦ σώματος, ἀπερίεργον, ἐπαινοῦμεν, τὰς δὲ ἐκλύτους καὶ τετρουμένας ἐν τῇ ἐσθῆτι περιόδους ἀποστρεφόμεθα. Καὶ τοὺς οἴκους τοῦ Θεοῦ τιμῶμεν, καὶ τὰς συνόδους, τὰς ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ἁγίας καὶ ἐπωφελεῖς ἀσπαζόμεθα. Οὐ συγκλείοντες τὴν εὐσέβειαν ἐν τοῖς οἴκοις, ἀλλὰ πάντα τόπον τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Θεοῦ οἰκοδομηθέντα τιμῶντες. Καὶ τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ συνέλευσιν, ὡς ὠφέλειαν τοῦ κοινῆς, προσιέμεθα. Καὶ τὰς καθ' ὑπερβολὴν εὐποιίας τῶν ἀδελφῶν τὰς κατὰ τὰς παραδόσεις διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς πτωχοὺς γινομένας, μακαρίζομεν. Καὶ πάντα, συνελόντως εἰπεῖν, τὰ παραδοθέντα ὑπὸ τῶν Θείων γραφῶν, καὶ Ἀποστολικῶν παραδόσεων, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γίνεσθαι εὐχόμεθα.

Ἀποκ. ια.
νγ'. τῆς ς'.
κζ'. π'. τῆς
ζ'. ις'. τῆς ἐν
Γάγγ. ε. κ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ οἱ πατέρες τῆς συνόδου ταύτης ἐμπόδισάν τινα, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὅτι εἶναι ἔργα ἐνάρετα, λόγου χάριν, τὸ νὰ παρθενεύῃ τινὰς, ἀποστρεφόμενος τὸν γάμον, τὸ νὰ μὴ νηστεύῃ εἰς ἡμέρας καταλυσίμους, καὶ ἄλλα ὅμοια, διὰ τοῦτο τῶρα εἰς τὸν παρόντα τελευταῖον αὐτῶν κανόνα ἀπολογοῦνται λέγοντες· ὅτι ταῦτα ὠρίσαμεν, ὅχι διὰ νὰ ἀντικρίψωμεν ἐκείνους τοὺς χριστιανοὺς ὁποῦ ἀγαποῦν νὰ ἀσχοῦνται μὲν ἐν Θεῷ, κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τὰς θείας γραφὰς, ἀλλὰ διὰ νὰ διορθώσωμεν ἐκείνους ὁποῦ μὲ ὑπερηφάνειαν μεταχειρίζονται τὴν ἀσκησιν, καὶ ὑπεραίρονται ἐναντίον εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ἐπινοοῦν εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας νεωτερίσματα. Διότι ἡμεῖς καὶ παρθενίαν ἐπαινοῦμεν τὴν μετὰ ταπεινώσεως γινομένην, καὶ ἐγκράτειαν, τὴν μὲ ταπεινώσιν πραττομένην, καὶ τὸν σεμνὸν γάμον τιμῶμεν, καὶ τὸν πλοῦτον ὁποῦ εἶναι συντροφιασμένος μὲ δικαιοσύνην καὶ

ἐλεημοσύνην δὲν καταφρονοῦμεν (1). Τὰ πενιχρὰ μὲν ρούχα ὅπου γίνονται διὰ μόνην τὴν ἀκαλλώπιστον ἐπιμέλειαν καὶ χρεῖαν τοῦ σώματος ἐγκωμιάζομεν· τὰ δὲ μαλακὰ, καὶ πρὸς καλλωπισμὸν ἀποβλέποντα ἀποστρεφόμεθα καὶ μισοῦμεν. Τὰς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ἐν αὐταῖς τῶν πιστῶν γενομένας συνάξεις, ὡς ἁγίας καὶ ψυχοφελεῖς ἐπαινοῦμεν. Ὅχι πῶς περιγράφομεν ὅλην τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ προσκύνησιν εἰς αὐτάς, ἀλλὰ διατὶ τιμῶμεν τοὺς κτισθέντας ναοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πρὸς πάντα τρόπον. Καὶ τὰς ὑπερβολικὰς εὐεργεσίας καὶ ἐλεημοσύνας ὅπου διὰ μέσου τῆς ἐκκλησίας γίνονται εἰς τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς, κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων, μακαρίζομεν. Μὲ ἓνα λόγον, εὐχόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν, νὰ ἐνεργοῦνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν του καὶ τοὺς χριστιανούς του, ὅλα, ὅσα διέταξαν αἱ θεῖαι γραφαὶ καὶ αἱ παραδόσεις τῶν Ἀποστόλων. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κ'. ἀποστολικὸν καὶ τὸν κζ'. καὶ π'. τῆς σ'. καὶ τὴν εἰς τὸν ν'. ἀποστολικὸν ὑποσημείωσιν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ.

ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Η ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας, συγκροτηθεῖσα τοπικὴ σύνοδος (2), γέγονεν ἐπὶ Κωνσταντίου (υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου) παρόντος ἐν Ἀντιοχείᾳ (3), ἐν ἔτει 341 (4). Συνήχθησαν δὲ εἰς αὐτὴν, κατὰ μὲν τὸν Σωκράτην (βιβλ. β'. κεφ. η'. τῆς ἐκκλησ. ἱστορίας) πατέρες ἐννεμήκοντα· κατὰ δὲ τὸν Σωζόμενον (βιβλ. γ'. κεφ. ε.) ἐννεμήκοντα ἐπτὰ· κατὰ δὲ τὸν Θεοφάνη, ἑκατὸν εἴκοσιν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀρχηγὸς μὲν ἦν Εὐσέβιος ὁ Βηρυτοῦ πρότερον ὢν, ὕστερον δὲ Νικομηδείας, καὶ ἀπὸ Νικομηδείας γενόμενος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. Ἀντιχειῖας δὲ ἐπίσκοπος ἦν τότε Πλάκοτος. Ὁ δὲ Ρώμης Ἰούλιος εἰς τὴν σύνοδον ταύτην δὲν ἦτο παρὼν, οὔτε αὐτοπροσώπως, οὔτε διὰ τοποτηρητῶν, ἀλλ' οὔτε ὁ Ἱεροσολύμων Μάξιμος. Ἡ σύνοδος οὖν αὕτη τοὺς παρόντας κε' κανόνας ἐξέδωκεν, ἀναγκαίους ὄντας εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας εὐταξίαν καὶ κατάστασιν, οἵτινες, κοντὰ ὅπου οἱ περισσώτεροι, ὄχι μόνον κατὰ τὸ νόημα συμφωνοῦν μὲ τοὺς ἀποστολικούς κανόνας (ὄρα εἰς τὰ προλεγόμενα τῶν ἀποστολικῶν κανόνων,) ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας λέξεις ἐκείνων μεταχειρίζονται. Ἐπικυροῦνται πρὸς τοῦτοις ἀορίστως μὲν ἀπὸ τὸν α'. τῆς δ'. (ἀγκαλὰ αὕτη, ἐν τῇ δ'. πράξει αὐτῆς αὐτολεξεῖ ἀναφέρῃ καὶ τὸν δ'. καὶ ε. ταύτης κανόνα, ὡς θέλομεν εἰπεῖ) καὶ ἀπὸ τὸν α'. τῆς ζ'. ὠρισμένως δὲ, ἀπὸ τὸν β'. τῆς σ'. καὶ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως ταύτης, οἰκουμενικὴν τρόπον τινὰ ἀναλαμβάνουσι δύναμιν (5).

(1) Ἐλεγε γὰρ καὶ τοῦτο ὁ δυσσεβὴς Εὐστάθιος, ὅτι οἱ πλούσιοι ἂν δὲν ἀφήσουν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά των, καὶ νὰ ἀναχωρήσουν εἰς τὴν ἄσκησιν, ἐλπίδα σωτηρίας δὲν ἔχουσιν.

(2) Πολλοὶ καὶ διάφοροι Σύνοδοι, ἄλλαι μὲν αἰρετικαί, ἄλλαι δὲ καὶ ὀρθόδοξοι συνήχθησαν ἐν Ἀντιοχείᾳ τόσον πρὸ τῆς παρουσίας Συνόδου, ὅσον καὶ μετὰ ταῦτα. Καὶ ὄρα ταῦτας ἐν τῇ α'. τόμῳ τῶν Συνοδικῶν (σελ. 263.)

(3) Ἡ αἰτία ὅπου συνήχθη ἡ παρούσα Σύνοδος ἦτον αὕτη. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐκτίσεν Ἐκκλησίαν μεγάλην εἰς τὴν Ἀντιοχείαν ὀκτάγωνον, καταλιπὼν αὐτὴν ἀτελεῖ, ἐτελείωσε δὲ αὐτὴν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὅστις παρὼν ἐν Ἀντιοχείᾳ χάριν τοῦ Περσικοῦ πολέμου, ἠθέλησε νὰ ἐγκαινιάσῃ τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν μετὰ πέντε χρόνους ὕστερα ἀπὸ τὴν κοίμησιν τοῦ πατρὸς του. Ὅθεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Εὐσέβιος, λαβὼν ἀφορμὴν, ἐπεισε τὸν Βασιλέα καὶ ἤθροισε τὴν παρούσαν Σύνοδον, κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον, διὰ νὰ γένουν τάχα λαμπρότερα

τὰ ἐγκαίνια, κατὰ δὲ τὸ κρυπτόμενον, διὰ ἀνατροπὴν τοῦ ὁμοουσίου, ὡς λέγει ὁ Σωκράτης (βιβλ. β'. κεφ. η'.)· ἀλλ' ὁμοίως εἰς τὸν ὅρον αὐτῆς ἡ Σύνοδος αὕτη Θεὸν ἀληθινὸν ἀνακηρύττει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄτρεπτον, καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ οὐσίας καὶ βουλῆς καὶ δόξης ἀπαράλλακτον εἰκόνα. Δι' ὃ καὶ ἡ β'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν τῇ ε'. Κανὼν αὐτῆς τὸν ὅρον τῆς παρουσίας Συνόδου ἀπεδίξατο, ἐπειδὴ δὲν ἐναντιώθη εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ πίστιν, εἰ καὶ μὴ φανερῶς εἶπεν ὁμοούσιον τὸν Υἱόν.

(4) Ἄλλη δὲ φαίνεται νὰ ᾔναι ἀπὸ ἐτούτην ἡ γενομένη Σύνοδος ἐπὶ τοῦ ἰδίου τούτου Κωνσταντίου ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἡ αἰρετικὴ, ἐν ἔτει 370, τὴν ὅποσαν ἀναφέρει ὁ Μίλιος ἐν τῇ β'. τόμῳ τῶν Συνοδικῶν. Ἄλλης γὰρ Συνόδου ἐν Ἀντιοχείᾳ γενομένης, Κανόνες οὐχ εὑρίσκονται, εἰμὴ ταύτης.

(5) Περὶ τῶν Κανόνων τῆς Συνόδου ταύτης ὄρα τὸν Σωκράτην βιβλ. σ'. κεφ. ιη'. καὶ τὸν Σωζόμενον βιβλ. η'. κεφ. κς'. καὶ Δοσίθεον σελ. 133. τῆς Δωδεκαβίβλου.

ΟΙ ΚΕ' ΚΑΝΟΝΕΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΟΙ

ΚΑΝΩΝ Α'.

Πάντας τοὺς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὄρον τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου, τῆς ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσης ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς εὐσεβείας τοῦ Θεοφιλεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, περὶ τῆς ἀγίας ἑορτῆς τοῦ σωτηριώδους πάσχα, ἀκοινωνήτους καὶ ἀποβλήτους εἶναι τῆς ἐκκλησίας, εἰ ἐπιμένοιεν φιλονεικότερον ἐνιστάμενοι πρὸς τὰ καλῶς δεδογμένα, καὶ ταῦτα εἰρήσθω περὶ τῶν λαϊκῶν. Εἰ δέ τις τῶν προεστώτων τῆς ἐκκλησίας, ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, μετὰ τὸν ὄρον τοῦτον τολμήσειεν ἐπὶ διαστροφῇ τῶν λαῶν, καὶ ταραχῇ τῶν ἐκκλησιῶν, ἰδιάζειν, καὶ μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπιτελεῖν τὸ πάσχα, τοῦτον ἢ ἁγία σύνοδος ἐντεῦθεν ἤδη ἀλλότριον ἔκρινε τῆς ἐκκλησίας, ὡς οὐ μόνον ἑαυτῷ ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ πολλὰς διαφθορὰς καὶ διαστροφῆς γινόμενον αἴτιον. Καὶ οὐ μόνον τοὺς τοιοῦτους καθαιρεῖ τῆς λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τολμῶντας τούτοις κοινώνει μετὰ τὴν καθάρσιν. Τοὺς δὲ καθαιρεθέντας ἀποστερεῖσθαι καὶ τῆς ἐξωθεν τιμῆς, ἧς ὁ ἅγιος κανὼν καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ ἱερατεῖον μετέληφεν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν, ἀφορίζει μὲν τοὺς λαϊκοὺς ἐκείνους ὅπου παραβαίνουν τὸν διορισμὸν (1) καὶ τὸ Κανόνιον ὁποῦ ἡ πρώτη Σύνοδος ἐξέδωκε, παρόντος καὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα (ὅτι δηλ. νὰ ἑορτάζεται αὕτη ὕστερα ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν, καὶ ὄχι μαζῆ με τοὺς Ἰουδαίους), καὶ ὄχι μόνον παραβαίνουν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ φιλονεικοῦντες στέκονται ἐναντίοι. Τοὺς δὲ Ἐπισκόπους, Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους ὅπου ἤθελαν παραβοῦν αὐτὸν ταραττόντες τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἤθελαν τολμήσουν νὰ ἑορτάσουν τὸ Πάσχα μαζῆ με τοὺς Ἰουδαίους, καθαιρεῖ τόσον ἐπὶ κάθε ἱερατικῆν καὶ ἐσωτερικῆν τοῦ βήματος ἱεροπραξίαν, ὅσον καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐξωτερικῆν τιμὴν, ἀνήκουσαν εἰς τοὺς Ἱερωμένους (ἦτοι τὸ νὰ ἔχουν τὸ ὄνομα τῶν Ἱερωμένων, τὸ νὰ συγκάθηνται με τοὺς Ἱερεῖς, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, τὰς ἐξωθεν τοῦ βήματος ἐνεργείας (2) κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, (περὶ οὗ ὄρα τὸν α'. καὶ β'. τῆς ἐν Ἀγκύρ. καὶ θ'. Νεοκαισαρ.), ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι καὶ τὸν ἑαυτὸν τοὺς ἔβλαψαν με τὴν παράβασιν αὐτὴν, καὶ τοὺς ἄλλους ἔκαμαν νὰ παραβοῦν. Ὅχι μόνον δὲ καθαιρεῖ τοὺς παραβάτας τούτους Ἱερωμένους, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τοὺς συγκοινωνήσαντας με αὐτοὺς Ἱερωμένους παρομοίως συγκαθαίρει. Ὅρα καὶ τὸν ζ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Β'.

Πάντας τοὺς εἰσιόντας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τῶν ἱερῶν Γραφῶν ἀκούοντας, μὴ κοινωνῶντας δὲ εὐχῆς ἅμα τῷ λαῷ, ἢ ἀποστρεφομένους τὴν μετάληψιν τῆς Εὐχαριστίας, κατὰ τινὰ ἀταξίαν, τούτους ἀποβλήτους γίνεσθαι τῆς Ἐκκλησίας, ἕως ἂν ἐξομολογησάμενοι καὶ δείξαντες καρποὺς μετανοίας καὶ παρακαλέσαντες, τυχεῖν δυνηθῶσι συγγνώμης. Μὴ ἐξεῖναι δὲ κοινώνει τοῖς ἀκοινωνήτοις, μηδὲ ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ὑποδέχεσθαι τοὺς ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ μὴ συναγομένους. Εἰ δὲ φανείη τις τῶν Ἐπισκόπων, ἢ Πρεσβυτέρων, ἢ Διακόνων, ἢ τις τοῦ Κανόνος τοῖς ἀκοινωνήτοις κοινωνῶν, καὶ τοῦτον ἀκοινωνήτον εἶναι, ὡς ἂν συγγέοντα τὸν Κανόνα τῆς ἐκκλησίας.

(1) Ὅτι δὲ ὁ περὶ τοῦ Πάσχα διορισμὸς παρὰ τῆς α'. Συνόδου ἐγένετο, μαρτυρεῖ καὶ αὐτὴ ἡ πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς ἐπιστολὴ τῆς ἐν Νικαίᾳ ταύτης Συνόδου, κειμένη ἐν κεφ. θ'. α. βιβλ. τῆς Ἱστορίας τοῦ Σωκράτους, λέγουσα «Ἐυαγγελιζόμεθα δὲ ὑμῖν περὶ τῆς συμφωνίας τοῦ ἀγιωτάτου Πάσχα, ὅτι ὑμετέρας εὐχαίς κατωρθώθη καὶ τοῦτο τὸ μέρος κ.τ.λ. καὶ ὁ Ἐπιφάνιος αἰρέσ. 69. καὶ ὁ Εὐσεβίος ἐν τῇ ζωῇ Κωνσταντίνου, βιβλ. γ'. κεφ. 48. καὶ Ἐκκλησιαστ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. θ'. (ἢ παρ' ἄλλοις ἢ), Σωζόμενος βιβλ. λ'. κεφ. κ'. Σωκρ. βιβλ. ς'. κεφ. ις'. καὶ ιθ'. Ὁ Ἐπιφάνιος αἰρέσει β. λέγει, ὅτι οἱ αἰρετικοὶ Ἀδριανοὶ μετὰ Ἰουδαίων ἐπετέλουν τὸ Πάσχα, ὅτι δῆθεν οὕτως ἦν

ἢ Ἐκκλησία φεραμένη, παλαιότερον δηλαδὴ.»

(2) Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἀληθέστερον, ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ αὕτη ἐστίν, ἢ ἀνήκουσα τιμὴ εἰς τὸ ἐξωτερικόν σχῆμα τῶν Ἱερωμένων, ὅπερ αὐτὸ καὶ καθαιρεθέντες ἐφόρουν. Μόνον γὰρ οἱ ἀμετανόητοι, καὶ τῆς ἁμαρτίας μὴ ἀφιστάμενοι Ἱερωμένοι, οὗτοι καθαιρεθέντες ἀπέβαλον καὶ τὸ σχῆμα αὐτὸ τῶν Ἱερωμένων, καὶ ἐλάμβανον σχῆμα λαϊκόν, καὶ οὐχὶ πάντες, κατὰ τὸν κ'. τῆς ς'. ἴσως δὲ καὶ ἐξωτερικὴν τιμὴν νοεῖ ὁ Κανὼν τὴν ἐν ταῖς ἐξῶ Συνελεύσεσι δεδομένην τιμὴν εἰς τοὺς Ἱερεῖς. Καὶ ὄρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κς'. τῆς ς'.

Ἑ ρ μ η ν ε ε α.

Συμφώνως μὲ τὸν θ'. Ἀποστολικὸν καὶ ὁ παρὼν Κανὼν διορίζεται. Λέγει γὰρ, ὅτι πρέπει νὰ ἀφορίζωνται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, οἱ Χριστιανοὶ ἐκεῖνοι, ὅπου πηγαίνουν μὲν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ, καὶ ἀκούουσι τὰς Γραφὰς, δὲν συμπροσεύχονται δὲ μὲ τοὺς πιστοὺς, ἢ ἀποστρέφονται τὴν θείαν Μετάληψιν, ἢ τοὶ δὲν μεταλαμβάνουν, ὄχι διὰ κάμμιαν εὐλογον αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ ἀταξίαν τινά. Ὅχι ὡς μισοῦντες, καὶ συγχαινώμενοι τὴν θείαν Κοινωνίαν, ἀπαγε! (διότι ἂν οὕτως αὐτὴν ἀπεστρέφοντο, ὄχι μόνον εἰς ἀφορισμὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνάθεμα τέλειον, οἱ τοιοῦτοι ἤθελαν καταδικασθῶν), ἀλλὰ διὰ ταπεινώσιν καὶ εὐλάβειαν τάχα ἀποφεύγοντες αὐτήν. Τοῦτο γὰρ ἀποστροφήν οἱ Πατέρες ὠνόμασαν, κατὰ τὸν ὑπερφυῆ Ζωναράν. Ἀφορίζονται δὲ οὗτοι ἕως οὗ νὰ μετανοήσουν, καὶ παρακαλέσαντες νὰ συγχωρηθῶν (1). Ἐπειδὴ δὲ ἀφορισμὸν ἀνέφερεν ὁ Κανὼν, διορίζει καὶ τοῦτο, ὅτι δὲν εἶναι ἄδεια εἰς τινά, μήτε νὰ συμπροσεύχεται εἰς ὁσπῆτιν μὲ τοὺς ἀφορισθέντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, Κληρικὸς ἢ λαϊκός, μήτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοὺς νὰ ὑποδέχεται. Ὅποιος δὲ Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος ἤθελε συκοινωνήσῃ μὲ τοὺς τοιούτους ἀκοινωνήτους, ἢ ἐν οἴκῳ, ἢ ἐν Ἐκκλησίᾳ, νὰ γίνεταί καὶ αὐτὸς ἀκοινωνήτος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διατὶ μὲ τοῦτο ὅπου κάμνει συγγέει καὶ πικραίνει τοὺς περὶ τοῦτου διοριζομένους Κανόνας τῆς ἐκκλησίας, δηλ. τὸν ι'. καὶ ια'. Ἀποστολικόν. Τοὺς ὁποίους καὶ ἀνάγνωθι ὁμοῦ καὶ τὸν θ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Εἰ τις Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ ὄλως τῶν τοῦ ἱερατείου τις, καταλιπὼν τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν εἰς ἑτέραν ἀπέλθοι, ἔπειτα παντελῶς μεταστὰς, διατρίβειν ἐν ἄλλῃ παροικίᾳ πειρᾶται ἐπὶ πολλῷ χρόνῳ, μηκέτι λειτουργεῖν, εἰ μάλιστα καλοῦντι τῷ Ἐπισκόπῳ τῷ ἰδίῳ, καὶ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν παροικίαν τὴν ἑαυτοῦ παραινοῦντι, μὴ ὑπακούοι. Εἰ δὲ καὶ ἐπιμένοι τῇ ἀταξίᾳ, παντελῶς αὐτὸν καθαιρεῖσθαι τῆς λειτουργίας, ὡς μηκέτι χώραν ἔχειν ἀποκαταστάσεως. Εἰ δὲ καθαιρεθέντα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, δεχοίτο ἕτερος Ἐπίσκοπος, κάκεινον ἐπιτιμίας τυγχάνειν ὑπὸ κοινῆς Συνόδου, ὡς παραλύοντα τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς.

Ἑ ρ μ η ν ε ε α.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι ὅποιος Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ ἄλλος τις Ἱερωμένος καὶ Κληρικὸς ἀφήσῃ μὲν τὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχειροτονήθη, ὑπάγῃ δὲ εἰς ἄλλης ἐπαρχίας ἐκκλησίαν, καὶ εἰς πολλοὺς χρόνους διατρίβῃ ἐκεῖ, ὁ τοιοῦτος νὰ ἀργίξεται καὶ πλέον νὰ μὴ λειτουργῇ, ἐὰν μάλιστα τὸν ἐκάλεσεν ὁ ἐδικὸς του Ἀρχιερεὺς νὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ αὐτὸς δὲν ὑπήκουσεν. Εἰ δὲ καὶ ἐπιμένοι εἰς τὴν ἀταξίαν αὐτὴν ἀνεπίστροφος, νὰ καθαιρῆται καὶ παντελῶς ἀπὸ τὴν λειτουργίαν, ἢ τοὶ ἀπὸ κάθε ἱεροπραξίαν, ὥστε ὅπου εἰς τὸ ἕξις νὰ μὴ ἔχῃ πλέον τόπον, καὶ ἐλπίδα νὰ ἀθωωθῇ. Ἐὰν δὲ, ἀφ' οὗ διὰ τοῦτο καθαιρεθῇ, ἤθελε δεχθῇ αὐτὸν ἄλλης ἐπαρχίας Ἀρχιερεὺς, νὰ λαμβάνῃ καὶ αὐτὸς τὸ πρέπον ἐπιτίμιον ἀπὸ τὴν κοινὴν τῆς ἐπαρχίας Σύνοδον, ὡς παραβάτης τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων, τοῦ ιε'. καὶ ις'. δηλ. τῶν Ἀποστολικῶν, τοὺς ὁποίους ἀνάγνωθι.

ΚΑΝΩΝ Δ'.

Εἰ τις ἐπίσκοπος, ὑπὸ συνόδου καθαιρεθείς, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος (2) ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, τολμήσῃ τι πρᾶξαι τῆς λειτουργίας, εἴτε ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τὴν προάγουσαν συνήθειαν, εἴτε ὁ πρεσβύ-

(1) Ἐπειδὴ δὲ ὅλοι δὲν εἶναι ἐτοιμασμένοι διὰ νὰ μεταλάβουν, διὰ τοῦτο, ὡς φαίνεται, ἐπενοήθη τὸ ἀντίδωρον, ἵνα καὶ οἱ μὴ μεταλαμβάνοντες τῶν Μυστηρίων λάβωσιν αὐτὸ παρὰ τοῦ Ἱερέως πρὸς ἁγιασμὸν ἡγιασμένος γὰρ ἄρτος ἐστὶ τὸ ἀντίδωρον, καὶ διατὶ ἐπροσφέρθη πρὸς τὸν Θεόν, καὶ μάλιστα διατὶ τύπον ἐπέχει τῆς κοιλίας τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὸν ἅγιον Γερμανόν. Ὅσπερ γὰρ ἐξ ἐκείνης ἐξῆλθε μετὰ σώματος ὁ Ἄμνός τοῦ Θεοῦ, οὕτως ἐκ τῆς προσφορᾶς τῆς ἀντιδώρον γινομένης ἐκβάλλεται ὁ μέλλων μυστικῶς ἱεουργηθῆναι Ἄμνός. Κλάσματα τῆς ὑψωθείσης προσφορᾶς τὸ ἀντίδωρον ὀνομάζει ὁ ε. τοῦ Νικολάου. Ὅρα καὶ τὸν ἡ. Θεοφίλου. Περὶ τοῦ ἀντιδώρου ταυτὰ φησι Νικόλαος ὁ Καβάσιλας· εἶτα καὶ τὸν προσενεχθέντα ἄρτον, ἐξ οὗ τὸν ἱερὸν ἀπέτεμεν ἄρτον, εἰς πολλὰ διελὼν, διαδίδωσι τοῖς πιστοῖς, ἅγιον γενόμενον, αὐτῷ τῷ ἀνατεθῆναι Θεῷ καὶ προσενεχθῆναι. Οἱ δὲ σὺν εὐλαβείᾳ πάσῃ δέχονται καὶ καταφιλοῦσι τὴν δεξιάν, ὡς ἂν προσφάτως ἀψαμένῃ τοῦ παναγίου σώμα-

τος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ τὸν ἐκείθεν ἁγιασμὸν, καὶ δεξαμένην, καὶ μεταδοῦναι τοῖς ψαύουσι δυναμένην» (ἔρμην. τῆς θείας λειτουργ. κεφ. μς'). «Ὅθεν οἱ Χριστιανοὶ πρέπει ἕως τέλους τῆς θείας λειτουργίας νὰ μένουν, διὰ νὰ λάβωσιν τὸν ἐκ τοῦ ἀντιδώρου ἁγιασμὸν. Λέγει γὰρ ὁ ἅγιος Γερμανός· «Ἡ δὲ πνευματικὴ εὐλογία, καὶ ἡ ἄλλη τῶν ἀγαθῶν χορηγία τῇ τῶν Χριστιανῶν γένει ἐκ τῆς διανομῆς τοῦ ἄρτου τοῦ σώματος τῆς Θεοτόκου (ἢ τοῦ ἀντιδώρου) γίνεται καὶ πιστεύεται.» Ἡ αὕτη εὐλογία σχεδὸν καὶ ἡ τῶν ἀγαθῶν χορηγία προξενεῖται καὶ εἰς ἐκείνους ἀκόμη ὅπου εὐγάνουν ὑψώμα τῆς Παναγίας εἰς τὰς τραπέζας ὅπου γίνονται ἐν ταῖς ἑρταῖς Μαρτύρων, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, τὴν ὁποίαν ταύτην συνήθειαν πατροπαράδοτως ἔλαβεν ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοὺς καιροὺς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, κατὰ τὸν Θεσσαλονίκης Συμεών.

(2) Ἐν ἄλλοις, ἢ ἄλλως τοῦ Κανόνος πρόκειται.

τερος, εἴτε ὁ διάκονος, μηκέτι ἐξὸν εἶναι αὐτῷ μηδ' ἐν ἑτέρᾳ συνόδῳ, ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως, μήτε ἀπολογίας χώραν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ πάντας ἀποβάλλεσθαι τῆς ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα, εἰ μαθόντες τὴν ἀπόφασιν τὴν κατὰ τῶν προειρημένων ἐξενεχθεῖσαν, τολμήσειεν αὐτοῖς κοινωνεῖν.

Ἑ ρ μ η ν ε ἰ α.

Διορίζει ὁ παρῶν κανὼν, ὅτι ὁποῖος μὲν ἀρχιερεὺς καθαιρεθῆ ἀπὸ σύνοδον, ὁποῖος δὲ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος καθαιρεθῆ ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπόν του, καὶ ἀφ' οὗ καθαιρεθῆ, ἤθελε τολμήσῃ νὰ ἐνεργήσῃ κάμμίαν ἱεροπραξίαν, καθὼς τὸ πρότερον, ὁ μὲν ἀρχιερεὺς τὴν ἀρχιερατικὴν, ὁ δὲ πρεσβύτερος τὴν τοῦ πρεσβυτέρου, ὁ δὲ διάκονος τὴν τοῦ διακόνου, πρὸ τοῦ θεωρηθῆ ἡ κρίσις αὐτῶν εἰς ἄλλο ἀνώτερον ἐκκλησιαστικὸν κριτήριον, οὗτοι, λέγω, νὰ μὴ ἔχουν πλέον ἐλπίδα ἀθώωσέως εἰς ἄλλην σύνοδον, μήτε τόπον νὰ λαμβάνουν εἰς τὸ νὰ ἀπολογηθοῦν, ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κατ' ἐπάνω τῶν ἑκαμῶν νὰ γένη κάθε συνόδου ἀπόφασις, μὲ τὸ νὰ μὴ ἐστάθησαν εἰς τὴν τῆς συνόδου καθάρσιν, κατὰ τὰς λζ'. Καρθαγ. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐσυγκοινωνήσαν μὲ τοὺς καθαιρεθέντας αὐτούς, ἐν γνώσει ὄντες τῆς καθαιρέσεώς των, ὅλοι νὰ ἐκβάλλωνται ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν (1). Ὅρα καὶ τὸν κή. Ἀποστολ.

ΚΑΝΩΝ Ε'.

Εἰ τις πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, καταφρονήσας τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἰδίᾳ συνήγαγε, καὶ ὁυσιαστήριον ἔστησε, καὶ, τοῦ ἐπισκόπου προσκαλεσαμένου, ἀπειθείη, καὶ μὴ βούλοιτο αὐτῷ πείθεσθαι μηδὲ ὑπακούειν, καὶ πρῶτον, καὶ δεῦτερον (2) καλοῦντι, τοῦτον καθαιρεῖσθαι παντελῶς, καὶ μηκέτι θεραπείας τυγγάνειν, μηδὲ δύνασθαι λαμβάνειν τὴν ἑαυτοῦ τιμὴν. Εἰ δὲ παραμένοι ὁρρυθῶν καὶ ἀναστατῶν τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τῆς ἐξωθεν ἐξουσίας ὡς στασιώδη αὐτὸν ἐπιστρέφεισθαι.

Ἀποστ. λά. τῆς δ'. ιη'. τῆς ε'. λά. λδ'. τῆς α. καὶ β'. ιγ'. ιδ'. ε. τῆς ἐν Καρθ. ι'. ια.

Ἑ ρ μ η ν ε ἰ α.

Ἀπὸ τὸν λά. ἀποστολικὸν εἶναι ἐρανισμένος ὁ παρῶν κανὼν· διορίζει γὰρ καὶ οὗτος, ὅτι ἀνίσως πρεσβύτερος, ἢ διάκονος καταφρονήσῃ τοῦ ἀρχιερέως του, καὶ χωρισθεὶς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἤθελε λειτουργῆ ἑξεχωριστὰ, καὶ δὲν θελήσῃ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν ἀρχιερέα, ὅστις τὸν ἐπροσκάλεσε δύο καὶ τρεῖς φοραῖς (περὶ οὗ ὄρα τὸν οδ'. ἀποστολικόν), διὰ νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν νὰ εἰπῇ τὰ δικαιολογήματα ὅπου ἔχει, καὶ νὰ διαλλαγῇ οὐ-

(1) Τοῦτον τὸν ἴδιον Κανὼνα ἀναφέρει ἡ δ'. Σύνοδος ἐν τῇ δ'. πράξει αὐτῆς ὑπὸ Διτίου Ἀρχιδιακόνου καὶ Πριμμικηρίου τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἀναγνωσθέντα. Διὰ ποίαν δὲ αἰτίαν ὁ Κανὼν οὗτος εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ βιβλία τῶν πρακτικῶν τῶν Συνόδων πγ'. ἐπιγράφεται, ἀπορῶ. Ἀλλ' ἴσως εἶναι σφάλμα γραφικόν (σελ. 149. τοῦ β'. τόμου τῆς συλλογῆς τῶν Συνόδων). Σημειῶσαι δὲ, ὅτι, ἐπειδὴ εἰς τὴν παρούσαν Σύνοδον ἑξαρχος ἦτο ὁ Ἀρειανὸς Βύσεβιος καὶ οἱ αὐτοῦ ἀκόλουθοι, διὰ τοῦτο ἀδιόριστον ἀφήκε τὸν παρόντα Κανὼνα, ἵνα βοηθῆ εἰς αὐτοὺς ἐναντίον τῶν τότε διωκομένων Πατέρων ὑπ' αὐτῶν, καὶ μάλιστα κατὰ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου. Διὰ τοῦτο ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος, ἀλλὰ δὴ καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος κατὰ τὸν Σωκρ. βιβλ. ε'. Κεφ. 18. κατηγοροῦσαν τὸν Κανὼνα τοῦτον πῶς δὲν εἶναι τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῆς τῶν Ἀρειανῶν· διότι καὶ τὸν Ἀθανάσιον διὰ τοῦ Κανόνος τούτου ἐκάθηραν οἱ Βύσεβιανοὶ, καὶ τὸν Χρυσόστομον ἐζήτησαν νὰ καθήρουν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατ' αὐτοῦ συναχθέντες Ἐπίσκοποι, ἐπειδὴ τάχα ἀφ' οὗ καθρέθη, ἐπήδησεν εἰς τὸν ὀρόνον, χωρὶς νὰ ψηφίσῃ ἄλλη Σύνοδος τὰ περὶ αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πάπας δὲ Ἰννοκέντιος εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὅπου στέλλει πρὸς τοὺς Κωνσταντινουπολίτας ὑπὲρ τοῦ Χρυσοστόμου κατηγορεῖ τὸν τοιοῦτον Κανὼνα κατὰ τὸν Σωζόμενον, βιβλ. η'. Κεφ. κς'. καὶ κατὰ τὸν Δοσίθεον (σελ. 133. περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμ. Πατριαρχευσ.), ἐπειδὴ, λέγω, καὶ οἱ ἅγιοι οὗτοι τὸν Κανὼνα κατηγοροῦσιν, ἡ δὲ δ'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος αὐτὸν ἀποδέχεται, ὡς εἴπομεν, καὶ ἡ ε'. Οἰκουμενικὴ. Διὰ τοῦτο κάμνει χρεῖα νὰ προσδιορισθῆ, ἵνα μὲν ἀκατηγόρητος, ἦτοι γὰ

μὴ ἔχῃ τόπον ἀπολογίας καὶ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως ὁ Ἐπίσκοπος ἐκεῖνος ὅπου καθαιρεθῆ ἀ. εἰς ἐγκλήματα φανερά καὶ δίκαια κατὰ τὸν κή. Ἀποστολικόν β'. ὅχι ἀπὸ Σύνοδον μερικῶν μόνων Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἄλλου μὲν δικαιούτος, ἄλλου δὲ καταδικάζοντος, κατὰ τὸν ιδ'. τῆς ἰδίας ἐν Ἀντιοχείᾳ (τότε γὰρ πρέπει ὁ Μητροπολίτης νὰ καλῆ καὶ ἀπὸ τοὺς πλησιοχώρους Ἐπισκόπους, διὰ νὰ θεωρῆται ἡ κρίσις, καὶ νὰ λύεται κάθε ἀμφιβολία κατὰ τὸν αὐτὸν), ἀλλὰ ἡ ἀπὸ τὴν Σύνοδον ὄλων τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας, καὶ συμφώνως κατακρινόντων, ὅχι διαφωνούντων κατὰ τὸν ιε. τῆς αὐτῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἢ ἀπὸ τὴν Σύνοδον τοῦ Πατριάρχου τῆς διοικήσεως γ'. καὶ νὰ ἦναι παρῶν ὁ κρινόμενος, καὶ τόπος ἀπολογίας νὰ δοθῆ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὸν οδ'. Ἀποστολ. ἐξω μόνον ἂν ἐπροσκάλεσθη, καὶ δὲν ἠπήντησε κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀποστολικόν δ'. καὶ οἱ κατήγοροι νὰ μὴ ἦναι ἐχθροὶ τοῦ φανεροῦ, μήτε οἱ ἴδιοι νὰ ἦναι κατήγοροι καὶ κριταί, καθὼς ταῦτα συνέβησαν εἰς τὴν παράνομον καθάρσιν τοῦ Ἀθανασίου καὶ Χρυσοστόμου, περὶ οὗ ὄρα τὴν ὑπόσημ. τοῦ κή. Ἀποστολικῶ καὶ λδ'. ἀλλὰ καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, καὶ Διάκονοι, καὶ οἱ κατώτεροι Κληρικοί πρέπει μὲν κατ' ἀρχὰς νὰ θεωροῦν τὴν κρίσιν αὐτῶν εἰς τοὺς ἰδίους των Ἀρχιερεῖς· εἰ δὲ μέμφονται τὸ κριτήριον αὐτῶν, ἵνα καλοῦσι καὶ ἄλλους γείτονας Ἐπισκόπους νὰ τοὺς κρίνουν, εἰ καὶ τοὺς Μητροπολίτας τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, κατὰ τὸν λς'. τῆς ἐν Καρθαγ. καὶ κατὰ τὸν ιβ'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. ταύτης.

(2) Ἐν ἄλλοις, πρόκειται καὶ τρίτον.

τος παντελῶς νὰ καθαιρήται, 'καὶ εἰς τὸ ἐξῆς πλέον νὰ μὴ ἡμπορῇ νὰ λάβῃ τὴν τῆς ἱερωσύνης τιμὴν. Εἰ δὲ οὗτοι καὶ μετὰ τὴν καθάρσειν δὲν λείποι νὰ ταραττῇ τὸν ἄρχιερέα καὶ τὴν ἐκκλησίαν, νὰ σωφρονίζεσθαι μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἐξουσίαν τῶν ἀρχόντων (1)· ὅρα δὲ καὶ ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον, ὅτι οἱ ἐπίσκοποι εἶναι ἐμποδισμένοι νὰ παιδεύουσι μόνοι τοὺς τοὺς ἀτάκτους μὲ φυλακὰς καὶ ζυλιαῖς, ἀλλὰ μὲ μόνον τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια, καὶ ἐὰν ἀπειθοῦσιν ἐκεῖνοι, τότε νὰ παραδίδωνται καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας πρὸς σωφρονισμόν. Ὅρα τὸν λά. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

'Αποστ. λβ'.
τῆς ἀ. ε. τῆς
ἐν τῇ ἀγίᾳ
Σοφίᾳ ἀ. τῆς
ἐν Ἀντιοχ.
ς'. τῆς ἐν
Σαρδ. ιδ'. τῆς
ἐν Καρθ. ια.
λζ'. ρμά.

Εἴ τις ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου ἀκοινώνητος γέγονε, μὴ πρότερον αὐτὸν παρ' ἐτέρων δεχθῆναι, εἰμὴ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου παραδεχθείη. Ἡ, συνόδου γενομένης, ἀπαντήσας ἀπολογήσεται, πείσας τε τὴν σύνοδον, δεξοίτο ἐτέραν ἀπόφασιν. Ὁ αὐτὸς δὲ ὅρος ἐπὶ λαϊκῶν καὶ Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων, καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ Κανόνι.

Ἑρμηνεία.

Ὅποιος Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ Κληρικὸς, ἢ λαϊκὸς ἤθελεν ἀφορισθῆ ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπόν του, οὗτος νὰ μὴ δέχεται ἀπὸ ἄλλον Ἐπίσκοπον εἰς κοινωνίαν, εἰμὴ μόνον ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἐπίσκοπον ὅπου τὸν ἀφώρισε, κατὰ τὸν παρόντα Κανόνα, ἔξω μόνον ἂν παρασταθῇ ἐπὶ Συνόδου, καὶ πείσῃ τὴν Σύνοδον νὰ κάμῃ ἄλλην ἀπόφασιν διὰ τὸν ἀφορισμὸν ὅπου ἔλαβεν. Ὅρα καὶ τὸν λβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Δ'.

'Αποστ. ιβ'. || Μηδένα ἄνευ εἰρηνικῶν δέχεσθαι τῶν ξένων.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, κανέναν ξένον νὰ μὴ δέχεται ἀπὸ ἄλλον Ἀρχιερέα, ἂν δὲν ἔχῃ εἰρηνικὰ, ἤτοι ἀπολυτικὰ γράμματα ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα του, περὶ οὗ ὅρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ιβ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ Ε'.

'Αποστ. ιβ'. τῆς ἀ. η. || Μηδὲ Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ταῖς χώραις κανονικὰς ἐπιστολάς διδόναι, ἢ πρὸς μόνους γείτονας τοὺς Ἐπισκόπους ἐπιστολάς ἐκπέμπειν, τοὺς δὲ ἀνεπιλήπτους Χωρεπίσκοπους διδόναι εἰρηνικὰς.

Ἑρμηνεία.

Ἐμποδίζει ὁ παρὼν Κανὼν τὸ νὰ δίδουσι κανονικὰς, ἤτοι συστατικὰς ἐπιστολάς οἱ Πρεσβύτεροι ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὰς χώρας, ἢ μικρὰς πόλεις, ὅπου δὲν συχνάζει ὁ Ἐπίσκοπος, ἤτοι οἱ Πρωτοπαπάδες τῶν χωρίων, κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, ταῦτον εἰπεῖν, οἱ Χωρεπίσκοποι, ἀλλὰ μόνον νὰ στέλλουσι αὐτοὶ ἐπιστολάς εἰς τοὺς γειτονεύοντας Ἐπισκόπους, καὶ ὅχι εἰς τοὺς μακρυνότερους. Μόνου γὰρ τοῦ Ἀρχιερέως εἶναι τὸ νὰ στέλλῃ ἐπιστολάς πρὸς τοὺς μακρὰν ὄντας Ἀρχιερεῖς, καὶ τὸ νὰ δίδῃ συστατικὰς ἐπιστολάς, διὰ νὰ ἐξετάζῃ καλλήτερα τὰ πρόσωπα ὅπου ἔχουν νὰ λάβουν ταύτας. Οἱ δὲ Χωρεπίσκοποι αὐτοὶ, ἂν ἦναι ἀκατηγόρητοι, καὶ δὲν ἦναι δυσφημισμένοι τὸ ὄνομά των, δίδουν εἰς τοὺς ζητοῦντας καὶ εἰρηνικὰς, ἤτοι ἀπολυτικὰς ἐπιστολάς, περὶ ὧν ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ η. τῆς ἀ. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσ. τοῦ ιβ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ Θ'.

'Αποστ. λδ'. || Τοὺς καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν τῇ Μητροπόλει προεστῶτα Ἐπίσκοπον, καὶ τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι (2) πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ Μητροπόλει πανταχόθεν συντρέχειν πάντας τοὺς πράγματα ἔχοντας, ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδὲν τε πρᾶτ-

(1) Καὶ τοῦτον τὸν Κανόνα ἀναφέρει ἡ δ'. Σύνοδος ἐν τῇ δ'. πράξει αὐτῆς (σελ. 149. τοῦ β'. τόμου τῶν Συνόδων), ὃν καὶ ἐπιγράφει πδ'. ἴσως κατὰ παράγραμμα γραφικόν. Ἐμεταχειρίσθη δὲ τοῦτον κατὰ Καρῶσου καὶ Δωροθέου τῶν Ἀρχιμανδριτῶν καὶ Βαρσουμᾶ τοῦ Σύρου Μοναχοῦ, διατὶ οὗτοι περὶ τὴν πίστιν χωλαίνοντες, ὠνόμαζον Ἐπίσκοπον τὸν Διάσκορον καὶ μετὰ τὴν

καθάρσειν του. Λέγει γὰρ ἐκεῖσε περὶ αὐτῶν ἡ Σύνοδος, ὅτι οὗτοι, ἂν δὲν πειθοῦν εἰς τὴν Σύνοδον, ἀλλὰ φύγουν, ἔχουν νὰ παιδευθοῦν μὲ τὴν ἐξωθεν αὐθεντίαν κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτον, ὃν καὶ Κανόνα τῶν ἀγίων Πατέρων οἱ Ἐπίσκοποι ἀνεκήρυξαν.
(2) Ἰσ. ὁρθότερον ἀναδεχόμενον.

τειν περιττόν τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα τῶν Πατέρων ἡμῶν Κανόνα, ἢ ταῦτα μόνον, ὅσα τῇ ἐκάστου ἐπιβάλλει παροικία καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἐκαστον γὰρ Ἐπίσκοπον ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἑαυτοῦ παροικίας διοικεῖν τε κατὰ τὴν ἐκάστῳ ἐπιβάλλουσαν εὐλάβειαν, καὶ πρόνοιαν ποιῆσθαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ὡς καὶ χειροτονεῖν Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους, καὶ μετὰ κρίσεως ἕκαστα διαλαμβάνειν, περαιτέρω δὲ μηδὲν πράττειν ἐπιχειρεῖν, δίχα τοῦ τῆς Μητροπόλεως Ἐπισκόπου, μηδὲ αὐτὸν, ἄνευ τῆς τῶν λοιπῶν γνώμης.

Ἑρμηνεία.

Ἀπαράλλακτος σχεδὸν μὲ τὸν λδ'. Ἀποστολικὸν εἶναι καὶ ὁ παρὼν Κανὼν, κατὰ τὰ λόγια καὶ κατὰ τὸ νόημα· διδάσκει γὰρ καὶ οὗτος, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι κάθε ἐπαρχίας πρέπει νὰ γνωρίζουν ὡς πρῶτόν τοὺς τὸν Μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας, καὶ χωρὶς τὴν γνώμην αὐτοῦ κανένα πρᾶγμα νὰ μὴ κάμνουν (καθὼς οὔτε ἐκεῖνος νὰ κάμνη τι χωρὶς τὴν γνώμην αὐτῶν), ἀλλ' ἐκεῖνα μόνον ὅπου ἀνήκουσιν εἰς τὰς Ἐπισκοπὰς τῶν, χειροτονίας δηλ. Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων καὶ τῶν λοιπῶν, διοικήσεις τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ λοιπά. Περὶ ὧν ὄρα τὸν ρηθέντα Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ι'.

Τοὺς ἐν ταῖς κώμαις ἢ ταῖς χώραις, ἢ τοὺς (1) καλουμένους Χωρεπισκόπους, εἰ καὶ χειροθεσίαν εἶεν Ἐπισκόπων εὐληφέστες, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ εἰδέναι τὰ ἑαυτῶν μέτρα, καὶ διοικεῖν τὰς ὑποκειμένας αὐτοῖς Ἐκκλησίας, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι φροντίδι καὶ κηδεμονίᾳ, καθιστᾶν δὲ ἀναγνώστας, καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ἐφορκιστὰς, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι προαγωγῇ, μήτε δὲ Πρεσβύτερον, μήτε διάκονον χειροτονεῖν τολμᾶν, δίχα τοῦ ἐν τῇ πόλει Ἐπισκόπου, ἢ ὑπόκεινται αὐτός τε καὶ ἡ χώρα. Εἰ δὲ τολμήσῃ τις παραβῆναι τὰ ὀρισθέντα, καθαιρεῖσθαι αὐτὸν, καὶ ἧς μετέχει τιμῆς. Χωρεπίσκοπον δὲ γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως, ἢ ὑπόκειται Ἐπισκόπου.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι οἱ εἰς τὰ χωρία, καὶ τὰς μικρὰς πόλεις εὐρισκόμενοι Χωρεπίσκοποι, ὧν καὶ χειροθεσίαν ἔλαβον Ἐπισκόπου, ὁμῶς πρέπει νὰ φυλάττουν τὰ ὄριά των, καὶ μόνον τὰς ὑποκειμένας εἰς αὐτοὺς ἐκκλησίας νὰ διοικοῦν, καὶ νὰ χειροτονοῦν μόνον ἀναγνώστας, ὑποδιακόνους καὶ ἐφορκιστὰς, ἧτοι Κατηχητὰς (2), ἀλλ' ὄχι καὶ Ἱερεῖς ἢ Διακόνους, χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Ἐπισκόπου τῆς καθ' αὐτὸ πόλεως, εἰς τὸν ὅποιον εἶναι ὑποκείμενοι καὶ αὐτοὶ, καὶ ἡ χώρα των, καὶ ἀπὸ τὸν ὅποιον γίνονται· εἰ δὲ ἤθελαν παραβοῦν ταῦτα, νὰ καθαιρῶνται. Ὅρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ἡ. τῆς α'.

ΚΑΝΩΝ ΙΑ'.

Εἰ τις Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ ὄλιος τοῦ Κανόνος, ἄνευ γνώμης καὶ γραμμᾶ-
των τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, καὶ μάλιστα τοῦ κατὰ τὴν Μητρόπολιν, ὀρμήσειε
πρὸς Βασιλέα ἀπελθεῖν, τοῦτον ἀποκηρύττεσθαι, καὶ ἀπόβλητον γίνεσθαι οὐ μόνον τῆς
κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀξίας, ἧς μετέχων τυγχάνει, ὡς παρενοχλεῖν τολμῶντα τὰς τοῦ
Βασιλέως ἡμῶν ἀκοὰς παρὰ τὸν Θεσμὸν τῆς ἐκκλησίας. Εἰ δὲ ἀναγκαῖα καλοῖη χρεῖα πρὸς Βασι-
Τῆς Σαρδ.
ζ'. η'. θ'. κ'.
τῆς ἐν Καρθ.
ριζ.

(1) «Τὸ, ἢ τοὺς, ἢ περιττόν εἶναι, ἢ λείπει τὸ, Πρεσβυτέρους, ἵνα τὸ ὅλον ᾖ, τοὺς ἐν ταῖς κώμαις ἢ ταῖς χώραις Πρεσβυτέρους (κατὰ τὸν ἡ. δηλ. τῆς αὐτῆς ταύτης) ἢ τοὺς καλουμένους Χωρεπισκόπους, κ.τ.λ.» Σημείωσαι ἀπὸ τοὺς δύο Κανόνας τούτους, τὸν ἡ. λέγω, καὶ ι. ὅτι φαίνεται πῶς οἱ Χωρεπίσκοποι, ἄλλοι μὲν ἦσαν μόνον Πρεσβύτεροι, ἐπειδὴ ἐκεῖνους ὅπου ὁ ἡ. ἀνωτέρω ὠνόμασε Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ταῖς χώραις, κατωτέρω ὀνομάζει Χωρεπισκόπους, ἀλλὰ καὶ ὁ παρὼν τοῦτο φαίνεται νὰ νοῆ, ὡς εἴπομεν· ἄλλοι δὲ εἶχον καὶ χειροθεσίαν Ἐπισκόπου, ὡς σαφῶς δηλοῖ ὁ ι. οὗτος Κανὼν.

(2) Ἐφορκιστὰς καὶ ἐξορκιστὰς ὀνομάζονται οἱ κατηχηταὶ τῶν εἰς τὴν πίστιν προσερχομένων ἀπίστων ἢ αἰρετικῶν, ἐπειδὴ κατηχοῦντες αὐτούς, ἐξορκίζουν τὰ ἐν αὐτοῖς κατοικοῦντα πονηρὰ

πνεύματα, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ φύγουν ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ τοῦτο φανερόν ἐστί, τοῦτο μὲν ἀπὸ τοὺς υἱοὺς ἐκεῖνους τοῦ Σκευᾶ, ὅτινες ὠνόμαζον εἰς τοὺς δαιμονιζομένους τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, λέγοντες πρὸς τὰ δαιμόνια, ὀρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει (πράξ. ιθ'. 12)· τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τοὺς ἐξορκισμοὺς ὅπου ἀναγινώσκει ὁ Ἱερεὺς εἰς τοὺς μέλλοντας βαπτισθῆναι. Τὸ δὲ ἡ. βιβλ. τῶν Ἀποστολικῶν διαταγῶν κεφ. κς'. θέλει εἶπε οἱ ἐφορκιστὰς νὰ εἶχον τὸ χάρισμα τῶν ἱαμάτων, ὅτινες δὲν χειροτονοῦνται, λέγει, ἀλλὰ φανεροῦνται ὑπὸ Θεοῦ δι' ἀποκαλύψεως ὅποιοι εἶναι. Ὁ δὲ κς'. τῆς Λαοδικ. λέγει νὰ μὴ ἐφορκίζου καὶ νὰ κατηχοῦν τινα χωρὶς νὰ προβληθοῦν ἀπὸ Ἐπίσκοπον.

E. J. WHITTAKER
IOANNINIS

λέα ὁρμῶν, τοῦτο πράττειν μετὰ σκέψεως καὶ γνώμης τοῦ κατὰ τὴν Μητρόπολιν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπου, ἢ τῶν ἐν αὐτῇ, τοῖς τε τούτων γράμμασιν ἐφοδιάζεσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἐμποδίζει ὁ παρὼν Κανὼν, τὸ νὰ πηγαίῃ τινὰς Ἐπίσκοπος, ἢ Ἱερεὺς, ἢ Κληρικὸς εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ νὰ τὸν ἐνοχλῇ διὰ ἐδικὰ του αἰτήματα, χωρὶς νὰ ᾔῃ ἀνάγκη μεγάλη· ἀλλὰ καὶ ὅταν ᾔῃ ἀνάγκη, πρέπει πρῶτον νὰ συμβουλευθῆται περὶ τούτου τὸν Μητροπολίτην του καὶ τοὺς Ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, καὶ οὕτω νὰ λαμβάνῃ γράμματα ἀπὸ αὐτοὺς πρὸς τὸν Βασιλέα, δηλωτικὰ καὶ τῆς ἐπαρχίας, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν αὐτὸς κατάγεται, καὶ τῆς χρείας διὰ τὴν ὁποῖαν ἐκεῖτε ἀπέρχεται. Εἰ δὲ τις ἤθελε τολμήσῃ νὰ παραβῇ ταῦτα, οὗτος καὶ νὰ ἀφορίζεται καὶ νὰ καθαιρῆται.

Συμφωνία.

Ἐπαρομοίως δὲ καὶ ὁ ζ'. τῆς ἐν Σαρδικῇ ἐμποδίζει τὸ νὰ πηγαίνουν οἱ ἐπίσκοποι πρὸς τὸ στρατόπεδον τοῦ βασιλέως, διὰ νὰ προξενοῦν ἀξιώματα εἰς τοὺς φίλους των, ἔξω μόνον τότε νὰ πηγαίνουν ἂν ὁ βασιλεὺς μὲ γράμματά του καλέσῃ αὐτοὺς, καὶ ἔξω ἂν θέλουν νὰ βοηθήσουν χήρας καὶ πτωχοὺς, ἢ τινὰς καταδυναστευομένους, ἢ καταδικασθέντας νὰ ἐξορισθοῦν, καὶ ἄλλους τοιοῦτους χρείαν ἔχοντας. Πλὴν καὶ τότε, διὰ νὰ μὴ πίπτῃ εἰς κατηγορίαν τινὰς ἐπίσκοπος, πρέπει, ὅχι νὰ πηγαίῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀλλὰ νὰ στέλλῃ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν διάκονόν του μετὰ γραμμάτων, κατὰ τὸν ἦ. τῆς αὐτῆς. Ὁ δὲ θ'. τῆς αὐτῆς διορίζει, ὅτι ἀνίσως ἐπίσκοπος τινὰς, διὰ τὰς πρόρρηθείσας ἀνάγκας τῶν πτωχῶν, ἀποστείλῃ παρχαλεστικὰ γράμματα πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεται ὁ βασιλεὺς, πρέπει τὰ γράμματα αὐτὰ νὰ δοκιμάζωνται πρῶτον ἀπὸ τὸν μητροπολίτην τοῦ ἐπισκόπου ἐκείνου, καὶ, ἂν ᾔῃ εὐλόγα, νὰ στέλλωνται ἀπὸ τὸν μητροπολίτην εἰς τὸν ἐπίσκοπον· ἀλλὰ καὶ, ἂν ἔχῃ φίλους εἰς τὸ παλάτιον ὁ ἐπίσκοπος, ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ τοὺς παρακαλῇ μετὰ τὸν διάκονόν του, διὰ νὰ βοηθήσουν εἰς τὰς εὐλόγους καὶ ἀναγκαίας αἰτήσεις του. Οἱ δὲ εἰς Ρώμην ἀποστελλόμενοι, διὰ τοῦ Ρώμης πρέπει νὰ στέλλωνται εἰς τὸ παλάτιον, καθὼς τοῦτο τὸ ἴδιον διορίζει καὶ ὁ ριζ'. τῆς ἐν Καρθαγ. ἐπειδὴ τότε εἰς Ρώμην εὐρίσκετο ὁ βασιλεὺς, ὡς καὶ οἱ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπερχόμενοι, διὰ τοῦ πατριάρχου ἐπαρρησιάζοντο πρὸς τὸν βασιλέα, κατὰ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κή. τῆς δ'. Ὁ δὲ κ'. τῆς αὐτῆς Σαρδ. λέγει, ὅτι ἐὰν δὲν καλεσθῇ, ἀλλὰ χάριν ἐπιδείξεως, ἢ διὰ τινὰς παρακαλέσεις, ὑπάγῃ ἀρχιερεὺς εἰς τὸν βασιλέα, νὰ μὴ ὑπογράφουν εἰς τὰ γράμματά του, οὔτε νὰ τὸν συγκοινωνοῦν οἱ περὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἀρχιερεῖς.

ΚΑΝΩΝ ΙΒ'.

Τῆς β'. ς'. τῆς δ'. ιζ'. τῆς ἐν Καρθ. ριέ'. Ἐἴ τις ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καθαιρεθεὶς πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ καὶ ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου, ἐνοχλήσῃ τολμήσειε τὰς βασιλέως ἀκοὰς, δέον ἐπὶ μείζονα ἐπισκόπων σύνοδον τρέπεσθαι, καὶ ἂ νομίζει δίκαια ἔχειν, προσαναφέρειν πλείοσιν ἐπισκόποις, καὶ τὴν παρ' αὐτῶν ἐξέτασιν τε καὶ ἐπίκρισιν ἐκδέχεσθαι. Εἰ δὲ τούτων ὀλογορήσας, ἐνοχλήσειε τῷ βασιλεῖ, τοῦτον μηδεμιᾶς συγγνώμης ἀξιοῦσθαι, μηδὲ χώραν ἀπολογίας ἔχειν, μηδὲ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως προσδοκᾶν.

Ἑρμηνεία.

Ἀπὸ τῶν παρόντων κανόνων δηλὸν γίνεται, ὅτι, ἐὰν ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου, καὶ Ἱερεὺς ἢ διάκονος ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως του καθαιρεθεὶς, λέγῃ ὅτι ἀδικεῖται, ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ μετακρίνῃ τὴν κρίσιν του εἰς μεγαλύτερον κριτήριον ἐπισκόπων, ὡς εἴπομεν εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ δ'. τῆς παρούσης Κανόνος· προσθέτει δὲ ὁ παρὼν, ὅτι ἐὰν οἱ καθαιρεθέντες οὗτοι καταφρονήσουν μὲν τὴν κρίσιν τῶν ἐπισκόπων, τολμήσουν δὲ νὰ ἐνοχλήσουν περὶ τούτου τὸν Βασιλέα, ζητοῦντες νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ αὐτὸν ἢ ὑπόθεσις των, νὰ μὴ ἔχουν κάμμιαν συγχώρησιν, οὔτε νὰ ἐλπίζουν ποτὲ ὅτι ἔχουν νὰ ἀθωωθοῦν. Ὁ δὲ τῆς ἐν Καρθαγ. ριέ. λέγει ὅτι, ἐὰν ζήτησῃ τινὰς ἀπὸ τὸν Βασιλέα νὰ θεωρηθῇ ἢ κρίσις του ὑπὸ ἐπισκόπων διὰ βασιλικῆς προσταγῆς του, δὲν ἐμποδίζεται. Ὅρα καὶ τὸν ς'. τῆς β'. καὶ ιζ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'.

Ἄποσ. λε'. τῆς β'. β'. τῆς γ'. ἦ. τῆς ς'. κ'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. κβ'. τῆς ἐν Σαρδ. γ'. ιδ. ιβ'. Μηδένα Ἐπίσκοπον τολμᾶν ἀφ' ἐτέρας ἐπαρχίας εἰς ἐτέραν μεταβαίνειν, καὶ χειροτονεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ τινὰς εἰς προαγωγὴν λειτουργίας, μηδὲ εἰ συνεπάγοιτο ἑαυτῷ ἐτέρους, εἰμὴ παρακληθεὶς ἀφίκοιτο διὰ γραμμάτων τοῦ τε Μητροπολίτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Ἐπισκόπων, ὧν εἰς τὴν χώραν παρέρχοιτο. Εἰ δὲ, μηδενὸς καλοῦντος, ἀπέλθοι ἀτάκτως, ἐπὶ χειροθεσίᾳ τινῶν, καὶ καταστάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, μὴ προσηκόντων αὐτῷ, ἄκυρα μὲν τὰ ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένα τυγχάνειν, καὶ αὐτὸν δὲ ὑπέχειν τῆς ἀταξίας αὐτοῦ καὶ τῆς παραλόγου ἐπιχειρήσεως τὴν προσήκουσαν δίκην, καθηρημένον ἐντεῦθεν ἤδη ὑπὸ τῆς ἁγίας Συνόδου.

Ἑρμηνεία.

Διάφοροι Κανόνες ἐμποδίζουσι τὸ νὰ πηγαίῃ Ἐπίσκοπος εἰς ἐπαρχίαν ἄλλου, καὶ νὰ χειροτονῆ, ἢ ἄλλο τι ἐπισκοπικὸν ἔργον νὰ ἐνεργῆ, καθὼς ἐμποδίζει τοῦτο καὶ ὁ παρὼν Κανὼν, λέγων, ὅτι, τότε μόνον νὰ κάμνη τοῦτο, ὅταν καλεσθῆ διὰ γραμμάτων ἀπὸ τὸν μητροπολίτην καὶ τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγει. Εἰ δὲ καὶ χωρὶς νὰ τὸν καλέσῃ τινὰς ὑπάγη, ὅσαι μὲν ἱεροπραξίαι ἤθελε γένουν ἀπὸ αὐτὸν, νὰ ῥῆναι ἄκυροι, εἴτε χειροτονίαι (1) εἴτε ἄλλα, αὐτὸς δὲ εἰς παιδείαν τῆς ἀταξίας του νὰ καθιερῆται. Ὅρα καὶ τὸν λέ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΔ'.

Εἰ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ τισιν ἐγκλήμασι κρίνοιτο, ἔπειτα συμβαίη περὶ αὐτοῦ διαφωνεῖν τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπους, τῶν μὲν ἀθῶων τὸν κρινόμενον ἀποφαινόντων, τῶν δὲ, ἔνοχον, ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς πάσης ἀμφισβητήσεως, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὸν τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπον ἀπὸ τῆς πλησιοχώρου ἐπαρχίας μετακαλεῖσθαι ἑτέρους τινὰς, τοὺς ἐπικρινούντας καὶ τὴν ἀμφισβήτησιν διαλύσοντας, τοῦ βεβαιῶσαι σὺν τοῖς τῆς ἐπαρχίας τὸ παριστάμενον.

Ἑρμηνεία.

Ἐὰν, ἐπισκόπου κρινομένου διὰ τινὰ ἐγκλήματά του ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας, ἀκολουθήσῃ νὰ μὴ συμφωνοῦσιν ὅλοι, ἀλλὰ ἄλλοι μὲν νὰ καταδικάζουσιν αὐτὸν, ἄλλοι δὲ νὰ ἀθῶνουνσι, διορίζει ὁ παρὼν κανὼν, ὅτι, διὰ νὰ λυθῆ κάθε ἀμφισβησίς, πρέπει ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας νὰ καλῆ ἀπὸ τὴν πλησιοχώρον ξένην ἐπαρχίαν καὶ ἄλλους ἐπισκόπους, διὰ νὰ θεωρήσουν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης τοῦ κρινομένου τὴν ἀμφίβολον ὑπόθεσιν, καὶ νὰ βεβαιώσουν τὴ δίκαιον. Ἀνάγνωθι τὸν δ'. τῆς παρούσης, καὶ τὸν οδ'. Ἀποστολ. τὸν ς'. τῆς β'. καὶ τὸν θ'. καὶ ιζ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΙΕ'.

Εἰ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ τισιν ἐγκλήμασι κατηγορηθῆς, κριθείη ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων, πάντες τε σύμφωνοι μίαν κατ' αὐτοῦ ἐξενέγκειαν ψῆφον τοῦτον μηκέτι παρ' ἑτέροις δικάζεσθαι, ἀλλὰ μένειν βεβαίαν τὴν σύμφωνον τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων ἀπόφασιν. || Ἀποσ. οδ' τῆς β'. ς'. τῆς οδ'. θ'. ιζ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐὰν ὁμοῦ ἐπίσκοπος τινὰς κατηγορηθῆς διὰ ἐγκλήματά του, κριθῆ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπους, καὶ ὅλοι συμφώνως μίαν ἀπόφασιν κάμνουσιν ἐναντίον του, αὐτὸς κατὰ τὸν παρόντα κανόνα, δὲν ἔμπορεῖ πλέον νὰ κριθῆ ἀπὸ ἄλλους ἐπισκόπους, ἀλλὰ νὰ μένη βεβαία ἢ κατ' αὐτοῦ σύμφωνος τῶν ἐπισκόπων ἀπόφασιν. Φανερόντι γὰρ ἡ συμφωνία τῶν αὐτῶν, ὅτι δίκαια εἶναι ἢ τούτου καθαίρεσις. Ὁ δὲ Ζωναρᾶς λέγει, ὅτι, ἂν καὶ ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἐπαρχίας κρίνουν, ὅλοι ὁμοῦ δὲν συμφωνήσουν εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἔμπορεῖ ὁ κρινόμενος νὰ ἀναβιβάσῃ τὴν κρίσιν του εἰς ἄλλο μεγαλύτερον ἐπίσκοπον κριτήριον (2), περὶ οὗ εἴπομεν εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ δ'. κανόνος τῆς παρούσης. Ὅρα καὶ τὸν οδ'. ἀποστ. τὸν ς'. τῆς β'. καὶ τὸν θ'. καὶ ιζ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'.

Εἰ τις Ἐπίσκοπος σχολάζων ἐπὶ σχολάζουσαν Ἐκκλησίαν ἑαυτὸν ἐπιρρίψας, ὑφαρπά- || Ἀποστ. ιδ'. ζοι τὸν θρόνον δίχα Συνόδου τελείας, τοῦτον ἀπόβλητον εἶναι, καὶ εἰ πᾶς ὁ λαὸς ὃν ὑφῆρπασεν ἔλοιτο αὐτόν. Τελείαν δὲ ἐκείνην εἶναι Σύνοδον, ἣ συμπάρεστι καὶ ὁ τῆς Μητροπόλεως.

(1) Τὸ νὰ μένουν ἄκυροι αἱ χειροτονίαι αὗται ἐννοεῖται, καθὼς καὶ ὁ ς'. Κανὼν τῆς δ'. ἐνόησε, καὶ ὅρα ἐκεῖ. Ὁμοίως ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κη'. Ἀποστολικοῦ καὶ τοῦτο δὲ σημείωσαι εἰς τὸν παρόντα Κανόνα, ὅτι καὶ ἂν τινὰς καλεσθῆ εἰς τὸ νὰ ἱεουργήσῃ Ἀρχιερεὺς εἰς ἄλλου Ἀρχιερέως ἐπαρχίαν, ὁμοῦ εἰς τὸ ἱερὸν σύνθρονον ἐπάνω νὰ καθίσῃ δὲν συγχωρεῖται, κατὰ τὴν Συνοδικὴν διάγνωσιν Μιχαὴλ Πατριάρχου τοῦ Ὑπάτου τῶν φιλοσόφων (παρὰ Ἀρμενοπούλ. ἐπιτομ. τῶν Κανόνων σελ. β τοῦ α' τόμου τῶν πρακτικῶν τῶν Συνόδων). Ὅρα

καὶ τὸν πβ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ.

(2) Σημείωσαι ὅτι δὲν εἶναι ἐναντίος εἰς τὸν παρόντα Κανόνα ὁ δ'. τῆς ἐν Σαρδικῇ, καθὼς λέγει ὁ Βαλαμίων, ἐπειδὴ οὗτος μὲν λέγει, ὅτι ὁ κριθείς ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας νὰ μὴ κρίνεται πλέον εἰς ἄλλους, ἐκεῖνος δὲ μὴ προσθετωντας τὸ, ἀπὸ ὅλους, συγχωρεῖ νὰ θεωρῆται ἡ κρίσις τοῦ κρινομένου εἰς μεγαλύτερον δικαστήριον ἐκκλησιαστικόν. Ἀφίνω νὰ λέγω, ὅτι οὗτος προσθέτει καὶ τὸ νὰ ῥῆναι οἱ κρινόντες ὅλοι σύμφωνοι, ὡς εἴπομεν.